

Pārsteidz ar izturību un skaistumu

Papīra tiltu būvēšanas sacensībās, ko rīkoja Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Liepājas studiju un zinātnes centrs, labi panākumi ir arī divām kuldīdzniecēm: Lienei Haritonei un Sanitai Veitai.

NO 50 LAPĀM

Vidusskolu un tehnikumu audzēkņu grupā L.Haritone (Kuldīgas Centra vsk.) ieguvusi otro vietu, jo viņas tilts izturējās vairāk nekā 57 kg slodzi, bet S.Veitas (Kuldīgas 2. vsk.) būvētais atzīts par skaistāko un saņēmis simpātiju balvu.

Šogad viss noticis attālināti un jaunieši strādājuši individuāli. No 50 papīra lapām ar līmes zīmuliem jāuzkonstruē tilts. Pēc tam fināla tiešraidē feisbukā organizatori to noslogojuši, lai pārbaudītu.

Sanitas Veitas darinātais Kuldīgas papīra tilts sacensībās saņēmis simpātiju balvu.

KULDĪGAS TILTS TRĪS DIENĀS

S.Veita konkursā iesaistījies nejausi: „E-klasē” saņēmu informāciju par studijām, jo šogad neklātienē beigšu 12. klasi. Nejausi uzspiedu uz ikonas *Piedalīties konkursā*, neizlasot, kas tas ir. Pēc nedēļas zvana no bērnu un jauniešu centra, ka jāierodas pēc papīra un līmes. Biju apjukusi – kāpēc? Uzzināju, ka nedēļā no papīra jāizgatavo tilts. Nospriedu, ka jāveido tāds smukāks, un trīs dienās tapa Kuldīgas vecais tilts.” Tā izturība konkursā nav pārbaudīta, taču novērtēts izskats. Mākslas skolā Sanita nav gājusi, bet viņai padodas viss, kas saistīts ar mākslu. „Vecāki vēlējas, lai pēc 9. klases dodos uz Liepājas mākslas skolu, bet toreiz pieteicās bērniņš. Tagad meitai Sabīnei ir seši gadi, un darbojamies kopā.”

Lienes Haritones veidotajam tiltam – 2. vieta. Tas izturējās aptuveni 57 kg smagumu.

GRIBAS KO PRAKTISKU

L.Haritone atzīstas, ka vispirms uzcēlusi izmēģinājuma tiltu, pēc tam ķērusies pie īstā darba. „Tīnu papīra rullīšus, līmēju un liku kopā, tad vēlreiz tīnu papīru apkārt. Konkursā piedalījos arī pagājušogad – tad godalgotu vietu neieguvu, bet pieredzi gan, un tā šogad lieti noderēja. Mācībās slodze ir liela, un bija vēlme darīt ko praktisku, tāpēc pieteicos.”

Inta Jansone, BJC, Lienes Haritones arhīva un Elisas Rudzītes foto

Kuldīga Lieldienām izrotājusies. → 8. lpp.

BĒRNS UN VIEDTĀLRUNIS.

Kas jāzina vecākiem. → 3. lpp.

Atklāts labi saglabājies kara laika bunkurs. → 4. lpp.

CEĻI:

liela sāpe joprojām. → 4. lpp.

Dziesmu izpildītājs, aktieris, dejotājs un pasākumu vadītājs AINARS BUMBIERIS.

Meklējiet iekšlapās!

Vides lappusē – plastmasa un dižkoki. → 5. lpp.

Ierobežojumi un bizness. Kā klājas uzņēmējiem? → 2. lpp.

Sludinājumus un reklāmu otrdienas, 6. aprīļa, numuram lūdzam iesniegt līdz ceturtdienas, 1. aprīļa, 12.00.

Nākamais Kurzemnieka numurs iznāks ceturtdien, 1. aprīlī:

- Olas uzturā svarīgas.
- Kā svinēsim Lieldienas.
- Uzmanību: krāpniecība internetā!
- Basketboliste Antra Ābula.
- 1. aprīlis – joki mazi!

REDZĒJUMS

Kā pirku āķišus

„Neprasiet, lūdzu, man! Arī es neredzu tam jēgu, bet tā jādara. Rakstiet Kariņam un prasiet viņam!” tie bija pārdevējas pirmie vārdi kādam klientam, ko sadzirdēju, ieejot būvmateriālu veikalā. Atbildi saņēmušais, bet kāroto smilšpāpīru nedabūjušais klients, rokas plātdams, no veikala izgāja. Kādi pieci pie kases otrā pusē rindā stāvošie gaidīja savu kārtu, kad viņiem izrakstīs pavadzīmi, jo juridiskas personas drīkst iegādāties visas preces bez pasūtīšanas.

„Ka tik kāda juridiska persona nepaņem vienīgo āķīšu paciņu! Turpat veikalā aizsūtīju e-pastu. Mani laipni palūdza pagaidīt ārpusē.”

Es kā fiziska persona optimisma pilna dabūt āķišus, lai piekarinātu jaunos aizkarus, devos veikalā iekšā. Zinu, ka jāpasūta iepriekš un tad veikalā var saņemt bez problēmām, bet nevarēju to izdarīt, jo gribēju redzēt, kāds ir piedāvājums – kādi āķīši man patīk un der. Tavu laimi – viena paciņa bija tieši tāda, kā man vajag! Paņēmu to, bet pie kases pārdevējs paņēma no manām rokām un sacīja, ka jāpasūta e-pastā. Tad precī sagatavošot un es varēšot pēc tās atnākt.

Jolanta Hercenberga

Bažījoties, ka kāda juridiska persona nepaņem vienīgo paciņu āķīšu, kas noderētu man, turpat aizrakstīju e-pasta vēstuli. Mani laipni palūdza ārpusē pagaidīt, kamēr pasūtīto sagatavos. Nesagaidījusi atbildi e-pastā, pēc pusstundas jutos krietni nosalusi un gāju uz mājām.

Vēl pēc pusstundas saņēmu gaidīto ziņu, ka varu ierasties pēc savas 85 centu vērtās preces. Šoreiz sēdos mašīnā, jo ar kājām vairs negribējās tik tālu iet, un braucu uz veikalu otru reizi. Mazliet pie kases nācās pagaidīt, jo pārdevēja kādai vecākai sievietei skaidroja, ka to vielu ūdens cauruļu attīrīšanai, ko viņa tur rokās, šobrīd iegādāties nevar – jāpasūta e-pastā. Pircēja pagāja nostāk, lai sazvaniņu dēlu un palūgtu viņam precī pasūtīt e-pastā. Nodiktēja svītrkodu un, šķīdumu nolikusi atpakaļ plauktā, gāja ārā pagaidīt, kamēr pasūtījums tiks sagatavots. Es pa to laiku jau biju laimīgi saņēmusi kārotos āķīšus.

Mana lielākā veiksmē ir tā, ka manā domāšanā dominē spēja uz notikumiem, kas citiem rādās neveismīgi vai neloģiski, ieraudzīt komisko pusi. Garastāvoklis tajā dienā bija lielisks arī pēc diezgan laikietilpīgās āķīšu iegādes, bet es saprotu, ka pārdevējiem jaunā tirdzniecības kārtība ilgā laikā varētu nervu šūniņas pakutināt ne pa jokam.

Droši vien ne vienam vien šīs cunfetes pārstāvim gribētos lēmumu pieņemējiem pajautāt, kā šīs ikdienas dīvainās situācijas veikalos izskatās viņiem.

TRĪS PAR VIENU

Kā sadzīvojat ar tirdzniecības ierobežojumiem?

„TAM, KURŠ PIE KASES, TIEK VISVAIRĀK”

1. Gunita Krūmiņa, veikala *Mājai un dārzam* vadītāja:
– Mums kā tirgotājiem apgrūtinājumu nav, bet pircējiem iepirkties grūtāk. Galvenais, lai klients, kad preces pasūta telefoniski vai rakstiski, prot noformulēt domu. Bieži vien cilvēki iepērkas ar acīm, tādēļ tikai tad, ja ir veikalā, prot izvēlēties nepieciešamo. Neesot uz vietas, katrs precī raksturo atšķirīgi, un rodas pārpratumi.

Bieži vien klienti nāk ar tādu sejas izteiksmi, valodu un citām izpausmēm, it kā mēs, nelieši, te veikalā neļaujam brīvi iepirkties. Joprojām daudzi nāk tā, it kā nezinātu, kāda valstī ir situācija –

ka ir ierobežojumi. Nesaprot, kāpēc citām precēm priekšā aizvilktas lentas. Arī to, kāpēc var ienākt tikai ar iepirkumu groziņu. Daudziem tas šķiet sarežģīti, jo viņi atnākuši pakaļ tikai pēc kaut kā maza. Pārdevējiem nākas aizrādīt, jo mums pircēju skaits aizrādīt, jo mums pircēju skaits veikalā korekti jāuzskaita un varam to izdarīt tad, ja katrs paņem groziņu vai ratiņus. Tā valstī noteikts, un mēs to izpildām.

Mājas lapā preces nav redzamas, tādēļ daudzi atnāk, izvēlas un, tepat pie veikala stāvot, zvana un pasūta. Noteikts, ka pasūtījums jāsaņem stundas laikā, bet reāli tas notiek 20 minūtēs. Jāsaprot, ka tā ir kārtība ārkārtējā

situācijā. Tā nav ikdienišķa. Ja valstī ir aicinājums uz veikalu iet tikai tad, ja tiešām kaut ko vajag, tad cilvēkam jāzina, ko viņam vajag. Nevar staigāt pa veikalu un izvēlēties kā parasti. Pie tā visiem grūti pierast. Mums ir raksturīgi pret visu jauno protestēt un tikai pēc tam domāt. Bet nav tik traki.

Darbiniekiem psiholoģiski ir grūti, bet galu galā kopīgu valodu ar klientiem viņi atrod. Jā, ar atsevišķiem izņēmumiem, jo indivīdi gadās visādi. Arī tādi, kuri pārdevēju uzrunā nekorekti vai norej – nezinu, kā vēl to nosaukt. Tam, kurš ir pie kases, tiek visvairāk.

„VAR PASŪTĪT UN SAŅEMT”

2. Māris Jansons, dārza un meža tehnikas centra *Sils* vadītājs:

– Idiotiskāku lēmumu kā šo, kad ierobežo dažu preču pirkšanu, es diez vai savā mūžā esmu piedzīvojis. Tam, ka zīmuli var pirt un kladi nevar, nav nekāda sakara ar vīrusa ierobežošanu. Šedevrs, kas mācību grāmatās

jāliek kā piemērs tam, kā nevajag darīt. Cilvēkiem, kuriem darbs atkarīgs no precēm, ko tirgojam, tās ir nepieciešamas: meža tehnikai, zāģēšanai utt. Darbību apstādinājuši neesam. Mēs neatrodamiem pilsētas centrā, neviena tūristu taka te garām neved, un cilvēki nenāk uz veikalu pastaigāties. Kuram ko vajag, var to pasūtīt un

saņemt. Tūlīt sāks augt zāle, un tad gan būs interesanti. Cilvēkiem zāles plāvēji vajadzīgi.

Piesardzība pašiem jāievēro. Ir tādi, kas to saprot, bet citi nesaprot. Ja veikalā jau ir vairāki cilvēki, nevajag spraukties iekšā – jāpagaida. Mierīgā garā katrs var vajadzīgo nopirkt. Kaut kā galā tiekam un tiks arī uz priekšu.

„ESAM DĪKSTĀVĒ”

3. Agnis Petrovs, SIA *Foto A.C.* valdes priekšsēdis:

– Esam apstākļiem pielāgojušies. Ievērojam to, kas valstī noteikts, un pašlaik nestrādājam. Mēs gribētu strādāt, bet pret situāciju izturamies ar sapratni. Mums nav tādas platformas, lai preces varētu pasūtīt internetā. Esam par to domājuši, bet diez vai

veidosim. Pagaidām ne. Mūsu darba specifika ir citādāka.

Darbinieki dīkstāvē saņem 500 eiro pabalstu, izņemot vienu cilvēku, kurš 20 gadus bija strādājis bez slimības lapām, bet pagājušā gada augustā, septembrī un oktobrī slimoja un bija uz lapas, līdz ar to viņam pabalsts nepienākas. Netaisnīgi. Bet es arī saprotu tos,

kas likumus pieņēma. Tas tika darīts uz ātru roku pāris dienās, tādēļ visas nianse nevarēja izdomāt un visas situācijas paredzēt. Galīgi bez ienākumiem šis cilvēks nav, jo ieguva bezdarbnieka statusu un saņem citu pabalstu. Tāpat kā visi citi, arī mēs gaidām, kad pandēmija beigsies.

Jolanta Hercenberga

MANUPRĀT

Kā uz to skatīties

Grūtāk paciesties, ja pārāk koncentrējas uz nepieejamo, nerasniedzamo. Ja pievēršas nodarbēm, ko var, ko drīkst, tāda noguruma un apnikuma nav. Paša rokās vai galvā ir tas, kā uz visu skatīties.

Teiciens *sabiedrība nogurusi* tagad ir tik populārs, un, protams, tajā ir daļa patiesības. Bet sabiedrība esam mēs – atsevišķi indivīdi. Un esam tik atšķirīgi gan pacietības un izturības, gan dzīves dažādo izaicinājumu (ne tikai šī) uztveres ziņā. Vienam vajag tūlīt un tagad, otram nekas nedeģ. Vienam vainīgi visi citi, otrs atbildi, ko varētu mainīt vai darīt, meklē sevī.

Jā, katru dienu kāds saka: vairs nevarot izturēt. Bet jaunais vīruss pastāv, britu lipīgākais variants izplatās, cilvēki inficējas un mirst. Nav jau īsti alternatīvas. Ierobežojumi un vakcinācija. Cerība uz saprātīgākiem valdības lēmumiem, kas galvenokārt nozīmē dažādo partiju politiku spēju un vēlmi redzēt kopainu, nevis jau tā plāno deķīti vilkt uz savu pusi un iztaisīties par vienīgajiem labajiem. Tas nozīmē atkārtotu vakcīnēģādes kļūdu nepieļaušanu, kā arī finansiālu atbalstu tiem, kam to vajag visvairāk. Un tas nozīmē cieņpilnu attieksmi vienam pret otru, lai vai cik noguruši mēs būtu.

Daiga Bitiniece

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv!

Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

FOTOKOMENTĀRS

Šajā pavasarī puķu dobē pirmās uzdziedēja pīles.

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Bērniem telefonu ar mēru

Iveta Aunīte, programmas „Rimi” bērniem attiecību un labsajūtas eksperte

Tehnoloģijas ir neatņemama mūsu dzīves sastāvdaļa, bet tas, ko redzu savā kabinetā, ir katastrofa. Kad lūdzu bērniem uzzīmēt zaķu ģimeni, arvien biežāk viņi vecākiem lūdz zaķi sameklēt telefonā, lai mazais varētu paskatīties, kā tas izskatās, lai tad to uzzīmētu.

AGRĪNĀ BĒRNĪBA – LIETU PASAULE

Līdz divu gadu vecumam bērna interešu centrā ir priekšmeti. Tas nozīmē, ka mazulim kopā ar mammu, tēti vai vecvecākiem tie jāiepazīst. Vislabāk, ja tas notiek, pieaugušajam stāstot un rādot īstas lietas: „Tas ir katls, tā ir karote, tas ir putniņš, bet tas – gliemezis.” Bērnā jāiepazīst dzīva realitāte, nevis ekrāna radītais priekšstats par pasauli. Tāpat jābūt iespējai šiem priekšmetiem pieskarties, tos aptaustīt.

DIVI GADI UN VECĀKS – PAZĪT EMOCIJAS, SADARBOTIES

Sarunas, mīmika, balss intonācija – tā ir verbāla un neverbāla komunikācija. Caur to bērns mācās, kā jūtas apkārtējie, redz un atpazīst vecāku prieku vai neapmierinātību. Caur emocijām bērns mācās sadarboties. Šajā vecumā bērni apgūst robežas, mācās emocijas. Tāpat, viņiem paaugoties, ļoti svarīgas ir dažādas kustības, kas attīsta arī intelektuālā ziņā, savukārt telefona lietošana līdz četrus gadus vecumam nav jēgpilna. Protams, 15–30 minūtes ekrāna dienā mazajam neko ļaunu nenodara, taču visbiežāk ekrāna laiks ir daudz lielāks. Psihologe iesaka to pie ekrāna pavadīt kopā, lai vecāki var komentēt, paskaidrot, akcentēt, kāda uzvedība ir pieņemama un kāda – ne.

MAZĀ SKOLĒNA VECUMS – JĀMĀCĀS MĀCĪTIES

1. un 2. klasē bērnam jāiepazīst mācīties, un tas nav tikai sakārtot skolas somu un piederumus vai izpildīt mājasdarbus. Tas ietver arī prasmi mācīties organizētā darba vidē, un ir ļoti vēlams to darīt bez blakus trokšņiem un ekrāniem. Mācīties traucē ne tikai pats ekrāns, bet arī daudzie signāli un kairinājumi, ko raida telefons: te atnāk

ziņa no drauga, te paziņojums no mācību vietnes, te kāds piezvans. Nav brīnums, ka šādos apstākļos bērns nespēj mācīties koncentrēties. Ierosmei – labāk būs, ja telefona vietā bērnam piedāvāsi grāmatu. Tā ir lielisks līdzeklis, kas attīsta valodu un iztēli – to veicina gan grāmatas skatīšanās, gan lasīšana un klausīšanās.

VAI DROŠĪBAI?

Ja runājam par sākumskolas bērniem, vecākiem es ieteiktu tomēr uzticēties pedagogiem. Ja būs vajadzība, skolotājs vecākus sameklēs. 1. un 2. klases audzēkņi visbiežāk tiek gan nogādāti skolā, gan atvesti mājās. Tomēr, tā kā šobrīd daudzi mazie ir spiesti ilgāku laiku mājās palikt vieni paši, telefons ir vajadzīgs, lai vecāki varētu sazināties, kamēr pašiem ir darbā.

Tādā gadījumā līdz 3. klasei piemērotāks būs klasiskais podziņu telefons vai viedpulkstenis ar iespēju sazināties. Apmēram no 3. klases bērniem sāk attīstīties pašregulācijas iemaņas, un jau deviņu gadu vecumā parādās atbildība. Šis ir laiks, kad bērnam var uzticēt viedtālruni. Protams, jābūt skaidriem noteikumiem par drošību un saturu, ko bērni izmanto.

KĀ SKAIDROT: VISIEM IR, BET TEV NE

Ja vecākiem ir skaidra motivācija un vēlēšanās ģimenes pieredzi veidot tādu, ka bērni būs lielākoties paiet bez ekrāniem, vislabāk būtu bērniem izskaidrot, kādi ir ģimenes noteikumi. Tāpat vecākiem jābūt gana aktīviem, lai bērnus iesaistītu citās aktivitātēs. Mazie labprāt atsaucas un ir ar mieru spēlēt gan galda spēles, gan bumbu pagalmā, braukt ar riteņiem vai darīt ko citu. Vecākiem jābūt, ko var darīt ārpus ekrāna. Pietīks, ja viņi bērniem regulāri veltīs nedalītu laiku. Tāpat nebūs nekādas sliktas, ja bērns kādreiz pagarlaikosies, – tas attīsta radošumu, ļauj meklēt nodarbes un hobijus.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Cik svarīgs jums ir mājokļa iekārtojums? Vai kovida laikā esat ko remontējis? Vai ir vajadzējis nopirkt materiālus?

Vita Treilone, māca rokdarbus:

– Remontētām sen atpakaļ. Gribētos atsvaidzināt, bet kaut kad vēlāk – pēc pāris gadiem. Mājās viss ir tā, kā vēlos, tikai vajadzētu uzlabot. Man dominē zaļā krāsa, bet virtuvē ir rozā mūris. Tagad materiālus iepirkt grūti, tāpēc uzfrīnāšanu atliekam. Pirmo vajadzētu nopirkt putuplastu, lai var māju nosiltināt. Un tad taisīt skaistos iekšdarbus.

Sanijs Birze, students:

– Pēdējo reizi remontētām pirms gada vai diviem. Likām laminātu visā dzīvoklī, jo bija tepīkis un mums nepatika. Tagad vairs neplānojam, jo viss ir tā, kā vajag.

Ginta Ivanovska, lietvede:

– Pēdējo reizi remonts bija pirms pusotra gada dzīvojamajā istabā – grīdas segumu un sienas nokrāsojām. Mēs māju iegādājāmies ar raibu flīžu segumu un līdz tam brīdim bijām pieskaņojuši sienas, tomēr apnika. Visu laiku ir vēlme kaut ko atjaunināt, un nākamais plānā ir virtuvē pielikt jaunus skapīšus un nomainīt aksesuārus. Es uz būvmateriālu veikaliem neeju, to dara vīrs, bet nav sūdzējies, ka būtu grūti nopirkt. Man patīk sīkumi un dekorācijas, un man tas ir ļoti svarīgi: bilžu rāmīši, plauktiņi, sausie ziedi. Uzreiz rada mājīgāku sajūtu. Arī svētkiem vienmēr pieskaņojam dekorācijas.

Andris Āķītis, pensionārs:

– Man vairs nav, ko remontēt. Sen, sen atpakaļ visu sataisīju, kā nākas. Pašam patīk, citiem arī. Uz veikaliem pat neesmu gājis, jo nav bijusi vajadzība, tāpēc šajā jautājumā kovida ietekmi neesmu izjutis. Pats privātmāju izbūvēju pēc saviem ieskatiem, un darbiņš padarīts.

Sandris Kondrats, ugunsdzēsējs praktikants:

– Pirms mēneša māsas istabā izlīmējām jaunas rozā tapetes, jo visas sienas bija netīras. Manā istabā ir pelēkas. Mēs iepirkām jau laikus –

šķiet, ka vēl pirms kovida, tāpēc tagad mierīgi varējām uztaisīt mazo kosmētisko remontu. Vēl mājās vajag dažus darbus, bet kovida dēļ grūti nopirkt materiālus, tāpēc jāgaida. Gribētu nokrāsot koridoru. Tagad ienāca vienreizējais pabalsts – varēsim nopirkt arī jaunas mēbeles, un tad uzreiz var labāk justies. Man ir svarīgi, kā mājās izskatās, jo, ienākot istabā, tas ir pirmais, ko redz, un nav forši, ja ir saplēstas mēbeles.

Ginta Vanaga, pensionāre:

– Pašlaik rit remonts: vīrs izmanto iespēju, ka pirms vasaras ir vairāk laika, jo nav vēl jāstrādā pa dārzu. Koridorā liekam flīzes, skapim – jaunas bidāmās durvis.

Naudiņa iekrāta, un domājām, kāpēc gan ne. Materiālus pirkām speciālajā kantorī Mucenieku ielā – tur nav nekādu problēmu, ir ļoti vienkārši. Atbrauc, izmēra un visu izdara. Ja zina, ko grib, un ir vēlēšanās, nopirkt var. Es jau, protams, nemācētu, bet ar to darbojas vīrs. Vīriešiem tas jau dabiski izstrādāts. Man ir ļoti svarīgi, kā mājās izskatās, īpaši tagad, kad tur jāpavada 90% laika. Jo labāk izskatās, jo labāka pašsajūta. Ir kādi nieciņi, ko gribētu uzlabot, bet vasarā tam nav laika, jo mums ir vasarmāca un dārzs un iznāk pa turieni pavadīt daudz laika. Nākamajā ziemā noteikti kaut kas jauns uzradīsies, ko remontēt.

Katrīna Blaua, Elīsas Rudzītes foto

LASĪTĀJS VAICĀ

Slēdzamu nojumi atkritumu tvertnēm

„Vai tuvākajā nākotnē Kuldīgā plānots kaut ko darīt lietas labā, lai uzlabotu situāciju un daudzdzīvokļu māju iemītniekiem samazinātu maksu par atkritumiem?” tāds ir vairāku pilsētnieku jautājums.

„Varbūt lietderīgi būtu atkritumu laukumos katrai vairākstāvu mājai ierīkot konteineram savu slēdzamu nojumi? Tās būtu tikai vienreizējas izmaksas, kas atmaksātos ar izmesto daudzumu, jo daudzi privātmāju iedzīvotāji, kuri ar šādu negodīgu rīcību cenšas iekonomēt naudu, tur izmet savus atkritumus.”

Skaidro Kuldīgas komunālie pakalpojumi (KKP): „Atkritumu apsaimniekošanas tarifs (17,35 eiro/m³ ar PVN) nav mainīts kopš 2017. ga-

da. Kuldīgas lielākajā daudzdzīvokļu māju masīvā pie Piltenes ielas izvesto atkritumu apjoms audzis vidēji par 16%, un tas skaidrojams ar Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem, jo cilvēki vairāk uzturas mājās un līdz ar to rada vairāk atkritumu.

Ja iedzīvotājiem rodas aizdomas, ka daudzdzīvokļu māju konteineros atkritumi tiek izmesti nelegāli, ja redzat, ka tos ar automašīnām pieved nepiederošas personas, KKP aicina automašīnu nofotografēt un fotogrāfijas nosūtīt pašvaldības policijai e-pastā (policija@kuldiga.lv) vai vatsapā pa tālr. 28881288. Ir arī tālrunis 63320373.

Ja mājas iemītnieki par savu naudu vēlas izbūvēt slēdzamu konteineru nojumi, ar šo ieceri vajadzētu vērsties pie sava apsaimniekotāja.”

MUMS RAKSTA

Ērtāk saņems vienkāršos sūtījumus

Vienkāršo sūtījumu saņemšanai pasta nodaļās nebūs jāuzrāda personas dokumenti.

Tas mazinās apkalpošanas laiku un rindas, kas veidojas pie nodaļām, jo *Latvijas Pasts* (LP) ievēro noteikumus pandēmijas ierobežošanai. Tā šonedēļ nolēmusi valdība, informē Satiksmes ministrija.

Pasta nodaļā katram apmeklētājam jānodrošina vismaz 15 m², bet tur, kur platība ir mazāka, vien-

laikus var atrasties tikai viens apmeklētājs. Liela daļa pasta nodaļu ir mazas, un, ievērojot prasības, bieži veidojas gara rinda un drūzma ārpusē.

Vienkāršie sūtījumi (dokumenti un sīki priekšmeti) ir neregistrēti un neizsekojami, tos pastnieks piegādā adresāta pastkastītē. Tomēr, ja sūtījumu tur nevar ievietot, tas jāsaņem nodaļā, un adresāts par to tiks informēts.

Atrod kara laika bunkuru

1945. gada pavasarī Kurzemes cietoksnī norisinājās ceturta no sešām lielkaujām, kurās Sarkanā armija centās salauzt gan latviešu, gan vācu karavīru pretestību. Par to, cik pamatīgi tām gatavojušies aizstāvji, liecina mežizstrādes laikā Brocēnu novada Baltezera apkaimē nesens atrastais bunkurs.

Tur pret lieliniekiem cīnījās Vācijas karaspēka grupā *Ziemeļi* ietilpstošais 16. armijas korpuss, kura pakļautībā bija arī 122. kājnieku divīzija (*122. Infanterie-Division*). 1945. gada 15. janvārī vācu sauszemes karaspēka ģenerālštāba komandierim Heincam Guderianam izdevās panākt atļauju izvākt no Kurzemes septiņas divīzijas, starp tām arī abas tanku divīzijas. Tādējādi 170 km garās frontes aizstāvēšanai bija palikušas 25 divīzijas.

23. janvārī sākās ceturta kauja, padomju spēkiem mēģinot izlauzties uz Liepāju un Saldu. Liepājas virzienā uzbrūkošajiem izdevās izveidot priekštilta nocietinājumus Bārtas un Vārtājas krastos, bet jau februāra sākumā vācu pretuzbrukums tos likvidēja, un 3. februārī kauja pierima. Pēc Kurzemes virspavēlniecības ziņām sarkanarmieši zaudējuši 541 tanku, ap 100 lidmašīnu un 45 000 kritušo.

(Vairāk foto un video: www.kurzemnieks.lv)

Latvijas Kara muzeja filiāles *Airītes* vadītājs Roberts Sīpenieks priecājas par atrasto bunkuru, jo tas ļaus izveidot precīzu miniatūru.

leējā bunkurā gadu gaitā pieburis ar zemi, bet iekļūt vēl var.

Virszemē par bunkuru liecina vien ieeja, dūmeņa un loga vieta. No attāluma nevar pateikt, kas zem zemes atrodas.

Bunkurs 122. divīzijas vīriem kalpojis kā vieta, kur atpūsties. Tas celts no pamatīgiem baļķiem, virszemē par to liecina vien ieeja, logs un dūmeņa vieta, pārējais apaudzis ar sūnām un kokiem.

Kā *Kurzemniekam* stāsta Latvijas Kara muzeja filiāles *Airītes* vadītājs Roberts Sīpenieks, guļot uz lāvām, vienlaikus tur varēja atpūsties desmit vīru. Telpā atradusies krāsns, logam priekšā bijis stikls. Par to liecina baļķos ap logu iecirstās gropes un rāmja pārpalikumi. Zem grīdas bijis speciāls padziļinājums, lai ūdens, kas tek iekšā, krājas tajā un, grīdas dēļus vai baļķēnus paceļot, to ar spaiņiem var izsmelt.

Šādas celtnes būvētas 10–15 km no frontes līnijas, lai tām nevarētu trāpīt artilērijas lādiņi. R.Sīpenieks gan saka: šis bunkurs uzbūvēts tik pamatīgi, ka sprādziens neko jaunu nenodarītu. Atradums ļaus Kara muzejam izveidot precīzu miniatūru kopiju.

Plašākai publikai bunkurs nebūs pieejams, jo vietā, kur atradās krāsns skurstenis, griestu daļa ir bojāta un tur atrasties nav droši. Kritušo karavīru meklēšanas biedrība *Leģenda* gatavojas ekshumēt 122. kājnieku divīzijas karavīrus, kuru masu kaps atrasts netālu no bunkura.

Alberta Dintera
teksts un foto

Izsoli turpinās, cenu nemazinās

Lai gan no kāda novada uzņēmēja saņemts mudinājums zemes gabalam Kuldīgā, Jaunajā ielā 1, izsoles cenu pazemināt, deputāti finanšu komitejā izlēma to nedarīt.

32 888 m² zemes aiz degvielas stacijas *Neste* līdz vecajam dzelzceļam ir raisījuši interesi, tādēļ komisija rīkoja izsoli ar 152 300 eiro sākumcenu un 3000 eiro soli. Pirmā bija neveiksmīga, tiks rīkota nākamā. Kaut gan pašvaldība drīkstētu to darīt, izsoļu komisija nav gatava par 20% cenu samazināt, jo uzskata, ka ieinteresētais uzņēmējs tieši samazinājumu gaida.

Iepriekš pašvaldība daudziem īpašumiem atkārtotā izsolē cenu samazinājusi, tomēr pārdošanas cena sākotnējo ir ievērojami pārsniegusi. Bet šajā gadījumā komisija uzskata, ka zemes gabals ir liels, turklāt atrodas pilsētas centrā.

Inguna Spuleniece

Reformas nauda ceļiem būs

Šogad ceļu uzlabošanai piešķirts būtiski vairāk naudas nekā iepriekš – tā *Latvijas Valsts ceļu (LVC)* valdes priekšsēdis Jānis Lange iepriecināja pašvaldību vadītājus Kurzemes plānošanas reģiona (KPR) attīstības padomes sēdē.

Kopumā ir 325 miljoni eiro, no tiem 55 miljoni – summa, ko administratīvi teritoriālās reformas programmā solījuši Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM). Ministru kabinets tikko nolēmis to piešķirt no valsts budžeta. Iepirkums vēl nav izsludināts, lai gan arī šis finansējums tāpat kā pārējais jāizlieto līdz gada beigām. Kā norādīja J.Lange, tādējādi LVC ir pārbaudījuma priekšā, ņemot arī vērā pagājušā gada atšķirīgo pieredzi tajos ceļu posmos, kuros notika dubultā virsmas apstrāde.

Par reformas naudu Kurzemē tiks uzlaboti 27 objekti galvenajos valsts vai reģionālajos ceļos. Jaunajā Kuldīgas novadā (pievienojot Skrundu un Alsungu) tiks atjaunots asfalts ceļš Kuldīga–Embūte jeb Skrundas šoseja, kur būvdarbi jau notiek sen plānotajā valsts programmā, ap 8 km posmā Kuldīgas–Talsu

ceļā, bet ceļā Adze–Gudenieki–Ēdole (gar Zvirgzdu ezeru) grants ceļš tiks pārbūvēts ar divkārtu virsmas apstrādi.

Jau kuru reizi pašvaldību vadītāji izteica, ka ir neskaidrības par atsevišķiem posmiem, kas tiks sakārtoti ar investīcijām autoceļos reformas kontekstā. Jau sākumā par galvenajiem kritērijiem izvirzīta novada centra sasniedzamība un ceļa kritiskais stāvoklis. Reformu sākot, VARAM lūdz pašvaldību priekšlikumus, taču visi netika ņemti vērā. KPR arī vienojās, kā naudu godīgi sadalīt. Bet gala lēmumu ministrija pateikusi un to vairs nemainīšot.

J.Lange piebilda: lai arī šogad *Latvijas Valsts ceļiem* piešķirts samērā daudz, tas nav pietiekami, jo vajadzīgi vismaz 600 miljoni eiro gadā, lai uzlabotu arī vietējās nozīmes ceļus, kas finansējuma trūkuma dēļ netiek uzturēti pietiekami. Tajāpat par ātrgaitas šosejām un to, kad tās varētu tapt Kurzemē, J.Lange norādīja, ka tuvākajos gados varbūt tiks pārbūvēts Rīgas apvedceļš, ja būs nauda, bet tālākie posmi uz Liepāju nav pat septiņu gadu jautājums.

Daina Täfelberga

Kurzemē dzēsti 18 kūlas ugunsgrēki

No 26. līdz 29. martam Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Kurzemes brigāde saņēmusi 34 izsaukumus: 26 uz ugunsgrēku, sešus uz glābšanas darbiem, bet divi bijuši maldinājumi.

18 vietās degusi kūla: astoņas

bijušas Talsu novadā, trīs Ventspils novadā, divas Liepājā, pa vienai Kuldīgas, Aizputes, Saldus, Brocēnu un Dundagas novadā. Lielākais sausās zāles ugunsgrēks bijis Dundagā – 1,3 ha. Visā Latvijā šajā laikā notikuši 120 kūlas un seši meža ugunsgrēki.

Mūsu pusē brīvdienās bijuši divi izsaukumi. Skrundas pagastā degusi meža zemsedze vienā hektārā, bet Ēdolē glābēji no koka nocēlušī kaķi, kas atradies 16 m augstumā un nav spējis tikt lejā.

Alberts Dinters

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Maliķi rumbā un garnadža aizturēšana

22. marts. Sakņu ielā tiek dzināts liels ugunskurs – notiek pārrunas, ka tā nedrīkst. Aizputes bāriņtiesa lūdz izpalīdzēt un nogādāt uz turieni kādu mazgadīgo – neatsakām. Pa to laiku mums zvana, ka Aizputes ielā sieviete izkritusi no gultas un nevar piecelties. Lūdzam sazināties ar Valsts policiju. Estrādes parkā starp jauniešiem izcēlies konflikts, kaušļus nogādājam pie vecākiem.

23. marts. Ziņa: Vārmē klaiņo suņi. Aizbraucam, sameklējam īpašniekus un pabrīdinām. Zvans no Lapeļu ielas garāžu pārvaldnieka, ka tur sakruti atkritumi. Nofotografējam, noskaidrojam vainīgo. Vakarā reidā Ēdolē viss mierīgi. Tad ir signāls par aizdomīgu vīrieti, kurš uz ielas atrodas ar lielu somu, netālu stāv velosipēds. Nogādājam Valsts policijā, un izrādās, ka esam aizturējuši garnadzi.

24. marts. Virkas ielā kāds mū-

ziku klausās skaļi, un tā bērniem traucē mācīties. Notiek pārrunas. Reidā Padurē viss klusi. Dodamies pārbaudīt makšķerniekus – arī tur viss kārtībā. Izpalīdzam sociālajam dienestam – apskatām dzīvokli, kura iemītnieks ilgi nav manīts. Durvis vaļā nevienam never, bet, kad tās atver Valsts policija, īrnieku tā atrod dzīvu.

25. marts. Reids Ventā – viss kārtībā. Fiksējam nekoptu sētu Eglu un Parka ielas krustojumā.

26. marts. Palīdzam sociālajam dienestam un kādu nepilngadīgo nogādājam Rīgā. Tad nākas uz iecirkni vest gaužām sagurušu vīrieti, kurš alkoholu salietojies pār mēru. Par to viņš saņem protokolu. Braucam uz autobusu pieturu Piltenes ielā, jo tur notiek pulcēšanās. Četriem cilvēkiem izteikts brīdinājums.

27. marts. Reids Ventā, bet pārskatīti nav. Pienāk signāls, ka Ēdolē kāds *gonko*. Pieņemam

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks **Kaspars Šabāns**.

zināšanai. Zvana kāds vīrietis: kā jārikojas, ja pirms 30 minūtēm viņam iesitis cits vīrietis. Izskaidrojam, ka jāraksta iesniegums Valsts policijai. Nākas uzrakstīt vairākus protokolus tiem, kuri pamatīgā reibumā atrodas ielās.

28. marts. Reids Ventā, vienam cilvēkam brīdinājums. Mums zvana, ka kādai laternai uz āru izvilkti vadi. Paziņojam apsaimniekotājam. Zvans no Ēdoles ielas: kaimiņš zāģējot ne savus kokus. Aizbraucam, fiksējam, meklēsim rokā īpašnieku. Traucamies uz skeitparku, jo tur puīši uzmācoties meitenei. Kad aizbraucam, uzbāzīgie pielūdžēji pačībējuši. Tad nākas izsaukt Valsts vides dienesta inspektoros, jo Ventas rumbā atrodas nelikumīgs zvejas rīks.

Šajā nedēļā pie protokola ticis 31 autovadītājs, bet pie brīdinājuma – 11.

Pierakstījis **Alberts Dinters**

Vai plastmasas pandēmija?

Vides jomā agrāk izvirzītie mērķi pērn nav sasniegti, jo dabas daudzveidība turpina mazināties, notiek klimata pārmaiņas un neuzlabojas aprites ekonomika, ko pērn ietekmējis arī Covid-19. Tā secināts Eiropas Vides aģentūras ziņojumā. Tomēr Latvijā ir arī dažas iepriecinošas vēstis.

Sejas maskas un gumijas cimdi...

Pasaules vides organizācijas satraucas par plastmasas daudzuma pieaugumu. Dati par pagājušo gadu vēl nav precīzi, taču aplēses liek secināt, ka rīcība, kas ieviesta, lai mazinātu Covid-19 risku, plastmasas patēriņu daudzās jomās ievērojami palielinājusi.

Nepatīkamākais fakts pie mums atklājies kampaņā *Mana jūra*, kad pirmo reizi Latvijas piekrastē atrasti ar koronavīrusu saistīti atkritumi: sejas maskas un daudz gumijas cimdu. Vides izglītības fonda vadītājs Jānis Ulme stāsta, ka tie bijuši desmitajā daļā uzskaites laukumu. Salīdzinot ar situāciju citur pasaulē, stāvoklis tomēr nav tik kritisks kā tajās valstīs, tostarp lielā daļā Eiropas, kur piesārņojums trīskāršojies.

VAIRĀK UZTRAUC IEPAKOJUMS

Tomēr, pēc J.Ulmes teiktā, sejas maskas un cimdi, kuru intensīvāka lietošana veicinājusi ražošanu, vēl nav lielākā problēma. Vairāk bažas radot plastmasas iepakojums: maisiņi un plēves. Covid-19 mazināšanai katra bulciņa tiek ietīta plēvē. Ievērojami vairāk tiek izmantoti maisiņi, pret kuriem vēl pirmos pusotra gada cīņijāmies, ņemot vērā Eiropas regulas. Viegli atkritumi ātrāk nokļūst vidē, jo ne-

tiek pareizi apsaimniekoti. Pandēmijas laikā iepakojums vairāk lietots arī ēdienu līdzņemšanai. Taču šajā jomā plastmasai ir alternatīva – pārstrādājams un videi nekaitīgs papīrs vai no mājām līdzpaņemti stikla trauki.

JĀIZŅEM NO APRITES

Lai situāciju uzlabotu, pērn Eiropas Savienība izvirzīja mērķi – nepārsniegt 20 plastmasas atkritumu vienības uz 100 metriem. Latvijai būšot nopietni jāpapūlas. J.Ulme uzskata: „Situāciju vairs nevarēs uzlabot ar ielāpiem atkritumu apsaimniekošanā. Jāmeklē sistemātiski risinājumi, un jāšak no aprites izņemt īsa dzīves cikla plastmasu.”

IZMANTOT SAPRĀTĪGĀK

Vienlaikus vides eksperti atzīst, ka pandēmija un pagājušais gads parāda plastmasas nozīmi slimību ierobežošanā. Problēma nav pašā materiālā, bet tā lietošanā. Plastmasas izgudrošana savulaik bija revolūcija – tā palīdz dzīvot sterilāk, izvairīties no infekcijām, izmantot ierīces, kas ārstē un ļauj ērtāk pārvietoties. Pētījumi liek domāt, ka šī materiāla aizstāšana ar videi labvēlīgākiem palīdzēs atkritumu apjomu samazināt tikai uz pusi. Galvenais, kā savācam un apsaimniekojam.

Mainījies sadalījums

Kuldīgas novadā pandēmijas laikā atkritumu nav kļuvis būtiski vairāk, bet sadalījums ir mainījies, norāda *Kuldīgas komunālo pakalpojumu (KKP) tehniskās bāzes un atkritumu apsaimniekošanas vadītājs Kaspars Porīkis*.

Iepriekš vairāk izvests no ražotnēm, tagad – no privātā sektora, jo cilvēki strādā attālināti, lielāko dienas daļu pavadot mājās. Skolās mācības nenotiek, bija slēgti viesmīlības uzņēmumi un daļa tirdzniecības uzņēmumu.

CITUR PAT MAZĀK

Tomēr dažviet daudzdzīvokļu namu rajonos konteineri pildījušies vairāk nekā iepriekš, citur apjoms palicis nemainīgs, bet citur kļuvis mazāks. Līdzīgi arī pagastos un privātajās mājās. „Analizējot uzskaiti, konstatējam, ka laukos daudzums dažviet mazinājies,” tā K.Porīkis. „Tomēr nedomāju, ka atkritumi aizvesti citur. Gribas cerēt, ka iedzīvotāji dzīvo apdomīgāk. Laukos jau nemaz tā nevar aizvest uz citu konteineru, jo tur visi viens otru pazīst. Arī pilsētas masīvos, vismaz mazajos, cilvēki sākuši vairāk novērot un ziņot par nelikumībām.”

MAKSU NECELS

Ar šo gadu daudzos novados sākusi pieaugt maksa par nešķirotu atkritumu savākšanu, jo novembrī Saeima apstiprināja izmaiņas Dabas resursu likumā. Kuldīgas novadā tarifs (17,53 eiro/m³ ar PVN) nav mainīts kopš 2017. gada un nav arī vajadzības to darīt tuvākajā laikā. Tobrīd, kad maksa mainīta, daudz ieguldīts attīstībā, lai samazinātu izdevumus nākotnē. Līdz ar to ienākumi esot stabili. Kamēr nav saistību izmaiņu, piemēram, valstī iecerētās poligonu pārdales, Kuldīgai nav vajadzības tarifu mainīt.

NAUDA IETAUPĀS

Pēc KKP speciālista vērojumiem, iedzīvo-

Attālinātā darba dēļ vairāk atkritumu tagad ir dzīvojamajā sektorā.

KULDĪGAS NOVADĀ

- **Sadzīves atkritumu** daudzums tikpat kā nav mainījies: 2019. gadā savāktas 4230 tonnas, pērn – 4244.
- **Šķirotu atkritumu** daudzums attiecīgi – 466 un 465 tonnas.

Mainījies sadalījums, jo vairāk izvests no privātā sektora.

tāji šķiro arvien labāk. Arī šajā ziņā sadalījums mainījies: stikla ir vairāk (jo uzņēmums rīko bezmaksas akcijas, piebraucot pie mājām), papīra un kartona – mazāk, jo sarukusi veikalu un noliktavu darbība.

„Plastmasas iepakojums varbūt ir palielinājies. Taču cilvēki kļuvuši apzinīgāki – cenšas izmest tvertnē. Nav īpaši novērots, ka pie mums sejas maskas mētātos dabā. Ejot pēc ēdiena, cilvēki arvien biežāk ņem līdzī savu trauku, nevis pērk vienreizlietojamo: ir ekoloģiski, arī nauda ietaupās.

Mums izskatās, ka Kuldīgā darbojas finansiālais efekts, tāpēc cilvēki šķiro arvien pareizāk. Vairāk uzturoties mājās, arī rūpīgāk par to domā. Ir vairāk laika izīrēt mājas, bet ne tā, lai kaitētu videi.”

Dižkoki un jaunas sugas

Eiropa sūrojas, ka dabas daudzveidība samazinās, tikmēr Latvijā dabas skaitīšanā četrus gadus atklātas 52 jaunas sugas. Savukārt Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) eksperti savā apgaitā un pēc iedzīvotāju pieteikuma pērn reģistrējuši gandrīz 1000 jaunu dižkoku.

IEDZĪVOTĀJI ZIŅOJA, EKSPERTI SAMĒKLĒJA

Līdz ar šiem atklājumiem reģistrēto dižkoku skaits jau pārsniedzis 11 500, un no tiem 954 šāds statuss piešķirts pērn. Trešā daļa bijusi parastā priede, otra trešdaļa – parastais ozols, pārējie koki – citas sugas. Visraženākā bijusi 10,1 m apkārtmēru sasniedzīgā papele, kas atklāta Rēzeknes novada Sakstagala pagastā. Vidzemē dabas liegumā *Gaujienas priedes* uzmērīti un reģistrēti 46 valsts nozīmes dižkoki – parastās priedes apkārtmērā no 2,5 līdz 3,5 m.

Kā norāda DAP ģenerāldirektors un dendrologs Andrejs Svilāns, dižkoki ir ne tikai vērtīgs zinātnisku pētījumu objekts un nozīmīga ainavas daļa, bet arī mājvieta retām un aizsargājamām sugām (zīdītājiem, putniem, kukaiņiem, sēnēm un citiem organismiem). Vēl tie ir vēstures liecinieki, tāpēc uzskatāmi ne tikai par dabas, bet arī kultūrvēsturisku vērtību.

Koks iegūst dižkoka statusu, sasniedzot vienu no diviem kritērijiem: apkārtmēru vai augstumu. Tas nozīmē, ka šo titulu var iegūt ne tikai ozols, liepa, kļava

vai priede, bet arī jebkurš koks no Latvijā augošajām 54 vietējām vai svešzemju sugām. Atpazīstamības nolūkā jaunajiem dižkokiem DAP piešķirina zīmi *Ozol-lapa* kā statusa apliecinājumu. Aizsargājami ir arī tie, kas sasniedz kritēriju, bet pie kuriem šīs zīmes vēl nav. Lai mazinātu nelabvēlīgus apstākļus, arī vieta zem vainaga un 10 m josla ap to ir noteikta kā īpaši aizsargājama. Šāda koka nociršana pieļaujama tikai tad, ja tas kļuvis bīstams un nav citu iespēju apdraudējumu novērst, piemēram, apzāģēt zarus, izveidot atbalstus.

RETUMI LIEK BŪT UZMANĪGIEM

Beigām tuvojas vairāku gadu

dabas skaitīšanas projekts, kas palīdz saprast, kāda tad Latvijā ir situācija. Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamiem biotopi tiek izziņāti sešās grupās: saldūdeņos, jūras piekrastē, zālajos, mežos, purvos, alās un atsegumos. Starp jaunatklātajām sugām ir divas līdz šim pie mums nesastaptas augu, septiņas sūnu, 12 ķērpju, 15 gļotsēņu un 16 sēņu sugas. Daļa ir retas ne tikai Baltijas, bet arī Eiropas mērogā.

Dabas skaitīšanas vadītāju Īrisu Mukāni atklājumu birums iepriecina. Secināts, ka ir arī tādas dzīvotnes, kuru stāvoklis ir ļoti slikts, un tas mudina pret dabas vērtībām būt uzmanīgākiem. „Zālāji samazinās, mežu bioloģiskā daudzveidība arī. Upēs

ūdens kvalitāte ir vidēja, bet gribētos, lai tā būtu augstāka,” viņa norāda.

Ceturtajā sezonā atklāta vairāk nekā puse visu jauno sugu. Lielākā daļa fiksēta Gaujas nacionālajā parkā – liegumā, kas ilgi atrodas stingrā aizsardzībā, upes ieleja ir dārgumu krātuve, un tur notiek detalizēta atsegumu izpēte. Arī Kurzemē ir vērā ņemami jaunumi: var lepoties, ka te pirmoreiz ieraudzīta balteņu ģints piepe. Tā ir reta suga arī Eiropā un pat iekļauta apdraudēto sarakstā.

Dabas skaitīšana ilgs līdz 2023. gadam. Informācija – vietnēs www.skaitamdabu.gov.lv un www.daba.gov.lv.

Daina Tafelberga

Par iespējamajiem dižkokiem var ziņot gan zemes īpašnieks, gan jebkurš cilvēks, kurš pamanījis statusam atbilstošu koku. Pieteikumu var iesniegt šajā saitē: <http://bit.ly/dizkoki>.

PASAULĒ

Kas tā par vietu? 12. kāрта

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Nacionālais dabas parks, kurā ir visvairāk dabisko arku pasaulē. Tajā atrodas vairāk nekā 2000 smilšakmens arku, kā arī unikāli ģeoloģiski resursi un veidojumi. Ainavisks apgabals ar nometnes vietām, pārgājienu takām. Atsevišķi veidojumi nosaukti par Ērgelēm, Trīs plāpām, Bābeles torni. Parks dibināts 1929. gadā.

Atbildi gaidām līdz **1. aprīļa 11.00**, to sūtīt konkursam *Pasaules pazinējs, Kurzniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: konkursi@kurznieks.lv vai iemest redakcijas durvju pastkastē.

11. kārtas atbilde: Austrumtimoras Demokrātiskā Republika.

Pareizi atbildējuši: Inese Midrijāne, Indra Grandava, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Ruta Orlova, Gunta Folkmane, Vineta Kondraņicka, Velta Višņevska, Daina Gerente, Vilnis Bēniņš, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

VĒSTURE

Kurznieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadā.

12. jautājums
Kāda ceļa malā atradās Cietumkrogs? Kādēļ tāds nosaukums?

Atbildi un, ja ir, arī atmiņu stāstu par attēlā redzamo līdz **1. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurznieks.lv.

11. jautājuma atbilde: Kuldīgas novada muzejā.

Pareizi atbildējuši: Kristīne Bukne-Sala, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Ojārs Silkans.

FOTOKONKURSS

Kas šajā attēlā ir citādāk? Atrodi neatbilstības!

Konkursu atbalsta

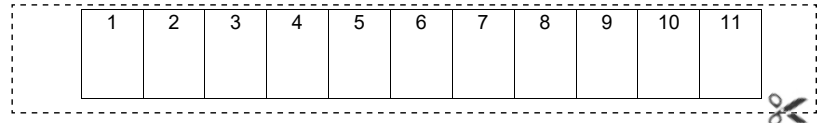
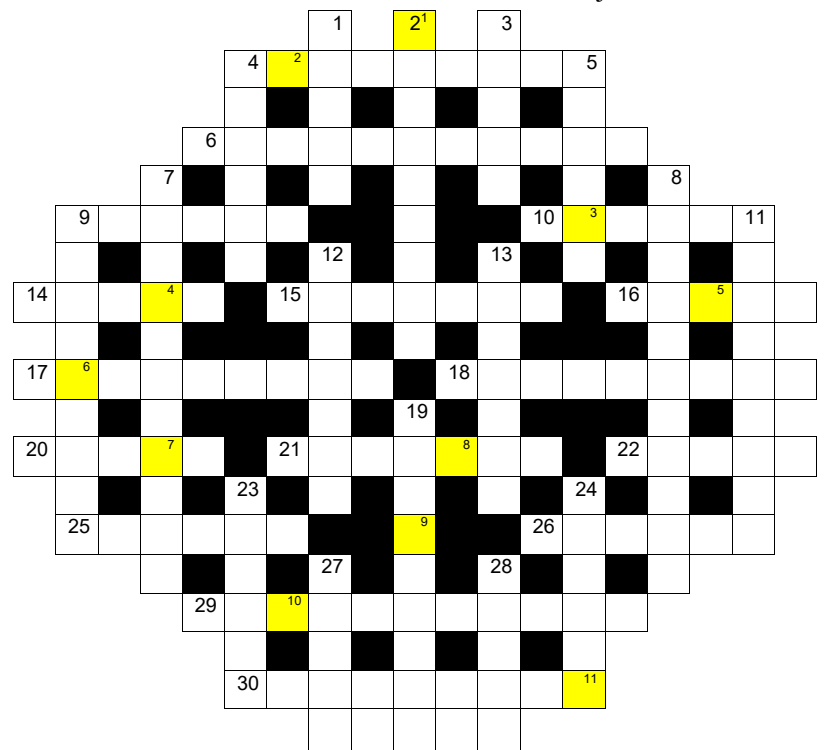
Atbildes līdz **1. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurznieks.lv vai fotoattēlu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtīt redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstuļu kastītē.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Ingars Neimanis, Daina Gerente, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsone.

Risinājumu gaidām līdz **1. aprīlim**.

Horizontāli. 4.Filma vai grāmata, kuras sižetam raksturīgs pieaugošs saspriecinājums. 6.Miokarda infarkts. 9.Baltijas vācu muižnieks. 10.Valsts iekārta, pārvaldes forma. 14.Mīksts kokvilnas audums ar diegu cilpiņām abās pusēs. 15.Tāds, kas neatbilst normai; neparasts. 16.Jāņogu ģints krūms ar lapām, kurām ir īpatnēja smarža, un melnām ogām. 17.Lietotu grāmatu, kā arī senlietu tirgotājs un pazinējs. 18.Latvijas ebreju izcelsmes rakstnieks, dzejnieks (1914–1998). 20.Jūras daļa krasta tuvumā pie iecijas ostā. 21.Tropu lakstaugs ar resnu, gaļīgu sakni, kas satur ēteriskās eļļas. 22.Uzskatīt par labu, pozitīvi novērtēt. 25.Organizēta nodrošināšana (ar ko). 26. Kalni ar iepaļū vai konusveida virsotni Tāļajos Austrumos. 29. Pie citām tautām piederīgie. 30.Ierīce elpošanai zem ūdens.

Vertikāli. 1.Tāds, kam raksturīgas plašas zināšanas, labi attīstīta domāšana, bagātīga pieredze. 2.Noteikta darbības programma politiskajai partijai. 3.Griezējinstrumentu caurumu veidošanai. 4.Līnija ar nemainīgu virzieniem. 5.Mērķtiecīgai darbībai, rīcībai atbilstošs rezultāts; panākums. 7.Ļoti skumjš, nomākts, drūms. 8.Tēlniecības veids – neliela formāta darbu darināšana. 9.Rakstu zīmju pratējs senatnē, pareģis. 11.Pastiprināti jūtīgs, emocionāli labils, viegli ievainojams. 12.R.Blaumaņa luga. 13.Pievilcība, šarms, valdzinājums (sar.). 19.Iespējams (zināmos apstākļos); varbūtējs. 23.Garšvielu maisījums (mērce), kas raksturīgs Kaukāza tautu virtuvei. 24.Gaļas zupa ar bietēm, burkāniem un citiem dārzeņiem. 27.Ķermenis, augums (cilvēkam). 28.Bezkrāsaina, ļoti indīga gāze ar asu rūgto mandeļu aromātu.

Pareizā atbilde: PRIEKULE.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Daina Gerente, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Alma Bredovska, Ojārs Silkans, Gunta Grundmane.

Atmiņjumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzniekam* 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē!

Uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcents.

MARTA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurznieka* numuriem un līdz **1. aprīļa 11.00** sūtiet e-pastā: konkursi@kurznieks.lv!

Kā sauc goda zīmi, ko laikraksts Kurznieks drīkst publicēt vienu gadu? Kas to pasniedzis?

Atbilde: Advokatūras diena notika 12. reizi.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Indra Grandava, Rasma Stepe, Ingars Neimanis, Ojārs Silkans, Gunta Folkmane, Velta Višņevska, Daina Gerente, Gunta Grundmane.

Konkursu atbalsta veikalš Pindzele.

MINI MĪKLU!

Kas tas ir?

Viena pati kāja, simtiem mēļu.

Atbildes līdz **1. aprīļa 11.00** sūtīt e-pastā: konkursi@kurznieks.lv vai redakcijai 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemest redakcijas vēstuļu kastītē.

PĀRDOD

Sertificētu **KARTUPEĻU** sēklu 'Riviera', 'Madeira', 'Jelly' u.c. Cena: 0,40+PVN. Iespējama piegāde. Tālr. 29432458.

Bioloģiski audzēti **RUDZI** un **AUZAS**. Tālr. 26154385.

SIA **Vēvers** pārdod priedes skaidu kuri-nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena: 130 eiro. Tālr. 26651831.

Pārdod kokskaidu **BRIKETES**, 120 EUR/t + piegāde. Tālr. 28196838.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā, 130 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA **AJG plus** – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumu **MALKU**; skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 20396500.

Skaldītu un šāļu **MALKU**. Tālr. 24877409.

Pārdod visu veidu **MALKU**. Tālr. 25971768.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

MALKU – skaldītu un klučos. Tālr. 27811870.

VISTU MĒSLUS, kaisītus ar kūdru. Tālr. 22108707.

KŪTSMĒSLUS, trūdzeni, kūdru, mulču maisos. Tālr. 29560885.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālrunis 25466688.

PĒRK

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Valinda** – **LIELĻOPUS, JAUNĻOPUS, AITAS, JĒRUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakaj. Tālr. 29886349.

Vieglās, smagās automašīnas **METĀL-LŪŽNIEM**. Pats savācu. Tālr. 29728544.

TRAKTORUS, PIEKABES un lauksaimniecības inventāru. Tālr. 25357742.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20294598.

GODĀTIE KLIENTI!

Kurzemnieka reklāmas nodaļa katru darbdienu klātienē strādā no 9.00 līdz 12.00.

Pārējā laikā sludinājumus un reklāmu var ievietot attālināti:

- izmantojot portālu **307.lv**, nospiežot ikonu **Kurzemnieks**,
- sūtīt e-pastā: **sludinajumi@kurzemnieks.lv**.

DAŽĀDI

Mainām **JUMTA SEGUMU**, koka darbi, fasādes siltināšana un apdare, materiālu piegāde. Tālr. 28749982.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Vientuļš pensionārs vēlas maza auguma **SUNĪTI**. Tālr. 29440035.

VAJADŽĪGI

SIA **Rajaks** (46102003750), Planīcas ielā 75, **STRĀDNIKI** kokzāģētavā darbam ar lentzāģi. Darba samaksa pēc izpeļņas – no 650 eiro. Tālr. 26228615.

SIA **Kuldīgas slimnīca** (50003197651) aicina darbā pilna laika **SANTEHNIKI-ELEKTRIĶI** (profesijas kods 712601/741101) uz nenoteiktu laiku. Pamata darba alga – 530 eiro mēnesī pirms nodokļu nomaksas, motivējošas piemaksas. Papildu informācija un pieņemšanās pa tālr. 29405324.

SIA **EG Wood** (41203048250) piedāvā stabili darbu **GALDNIĒKAM** iekārtotā galdniecībā Snēpeles pagastā. Alga: 800–1500 EUR. Tālr. 22135610.

Lasi mūs arī internetā:
www.kurzemnieks.lv/

DĀRZA DARBI**Metode der arī siltumnīcā**

Lasītāja Māra interesējas, vai arī siltumnīcā var strādāt pēc permakultūras metodes. Skaidro speciālistes Guna Zālamane un Daira Kiļupe, kurām ir šāda pieredze kopš 2018. gada.

Mazdārziņā siltumnīcai bijuši betona pamati, zem 25 cm melnzemes slāņa – dzeltena grants. Uz pamatiem uzbūvēta 12 m² siltumnīca. Tur vispirms izrakta visa melnzeme, tad ieklāts samitrināts kartons, kas nedaudz pārkaisīts ar mālu pulveri, veidojot daļēji ūdens necaurlaidīgu membrānu. Tad uzklāts ap 15 cm biezs zaļās zāles un siena slānis. Tas samitrināts izspiesta sūkļa mitrumā. Viss nosepts ar

Stādu audzēšana

„Gadās, ka pirktajā augsnē sētās sēklas sadīgst, stādam atīstās pāris lapiņu, bet augšana apstājas. Ko darīt?” jautā kuldīzniecē Māra.

Permakultūras dizaineres Guna Zālamane un Daira Kiļupe skaidro, ka, viņuprāt, pirkta augsne ir nedzīva un apstrādāta tā, lai tajā nebūtu dīgtspējīgu nezāļu sēklu. Iespējams, substrātā saglabāties kāds no apstrādes līdzekļiem. Pašas pārliecinājušās, ka vislabāk ir sēt un dēstus audzēt tajā pašā aug-

20 cm biezu izraktās melnzemes slāni un mulčēts ar sienu.

No ārpusē gar pamatiem izrakts grāvītis, lai apkārtnes ūdens tajā sakrājas un, plūstot zem pamatiem, mitrina augsni siltumnīcā. Tas darbojas labi – pēc kārtīgas lietusgāzes augsne divas nedēļas bijusi pat par mitru.

Rudenī dobe siltumnīcā pārveidota pēc paugurdobes principa, izmantojot koksni, mazos kartupeļus, dārzeņu atlikumus, augu lakstus, koku lapas un sienu. Jaunā dobe mulčēta ar sienu, uzlikti akmeņi kā siltuma akumulatori. Trūdošā koksne sevī uzkrāj lielu daudzumu ūdens, ko augi var izmantot vasarā.

snē, kurā tie tiks pārstādīti, jo tas augam radīs mazāku stresu, iestādot to dārzā.

Speciālistes iesaka jau rudenī sagādāt augsni no mežmalas (tajā ir sēņu hifas un sporas), vairākus gadus mulčētas dobes (dažādi augsnes mikroorganismi) un kurmja rakumiem. Šīs sastāvdaļas sajaucot, var izveidot savu augsni. Abas pārliecinājušās, ka šādā maisījumā stādi izaug bez problēmām – veseli un stipri.

Inguna Spuleniece

PATEICĪBA

Paldies visiem, kuri atvadījās no MĀRA KOKINA kapsētā un pieminēja domās.

Māsa

LĪDZJŪTĪBAS

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.*

/S.Kaldupe./

Izsakām līdzjūtību INESES BROKAS tuviniekiem, Inesi pāragri kapu kalniņā pavadot.

ledzīvotāji Jubilejas ielā 3

*Ir sāpes, ko nespējam dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.*

/O.Lisovska./

Visdzīlākā līdzjūtība INESES BROKAS tuviniekiem, viņu traģiski zaudējot.

Saldus bridža klubs

*Aplusa soļi,
Aplusa dziesma,
Palika darbi pusdarīti.*

/M.Āboliņa./

Dalām bēdu smagumu ar INESES BROKAS tuviniekiem, viņu aizsaulē ceļā pavadot.

Folkloras kopa **Kamenīte** un pārējie

*Aiz tevis dzīvība un gaisma paliek,
Un atmiņas kā krāšņs zieds.*

/J.Silazars./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, RITU MEDIŅU mūžībā pavadot.

Maznodrošināto biedrība **Mūsu cerība**

*Kā putni aiziet dusēt
Gar vakara debess malu,*

*Tā aiziet mūsu mīļie
Uz kluso mūžības salu.*

/K.Skalbe./

Skumju brīdī esam kopā ar Vairu, no dzīvesbiedra atvadoties.

Bijušie kolēģi VSAA

*Un atmiņas ziedēs ap viņu
Balts kā ābeles.*

/Ā.Elksne./

Visdzīlākā līdzjūtība Vairai un Dainim, JĀNI zaudējot.

Sarmīte, Oskars, Alma, Uģis, Anita, Sandis

*Nav tādu vārdu, ar ko izsmelt bēdas
No sirdīm, kas sāpēm pielijušas.*

/Ā.Elksne./

Izsakām līdzjūtību Aināram Baumanim, no māmiņas atvadoties.

Kolēģi Uģis, Ēvalds

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību Kristam Baumanim, Aināra ģimenei, ZIGRĪDU BAUMANI mūžībā pavadot.

Tilku saime

NEPALAID GARĀM!**Par dzimtas pētniecību un karjeru**

Kuldīgas bibliotēkā – tiešsaistes pasākumi feisbukā.

30.III 14.00 saruna ar filoloģijas doktoru Juri Milleru *Dzimtas vēstures pētījumi.*

31.III 16.00 lasītāju kluba tikšanās vietnē **Zoom**.

6.IV 11.00 *Padomi vieglākai ikdienai* – saruna ar Nodarbinātības valsts aģentūras karjeras konsultanti Santu Hemmingu.

8.IV 11.00 e-grāmatu rīts.

Bibliotēkas darbalaiks svētkos:

1.IV 9.00–17.00, 3.IV 10.00–15.00, 2.IV un 5.IV slēgts.

LIELDIENU DIEVKALPOJUMI

Kuldīgas Sv. Annas baznīcā

30.III–1.IV 18.00 Klusā nedēļa, 2.IV 11.00 Lielā piektdiena, 4.IV 8.00 Lieldienas.

Kuldīgas Sv. Katrīnas baznīcā

30.III–1.IV 18.00 Klusā nedēļa, 2.IV 18.00 Lielā piektdiena, 3.IV 18.00 Klusā sestdiena, 4.IV 7.00 Kristus augšāmcelšanās svētki.

Kuldīgas katoļu baznīcā

30.III 18.00, 31.III 8.00, 1.IV 18.00 Kunga pēdējo vakariņu mise, 2.IV 16.10 Krusta ceļš, 17.00 Lielā piektdiena, 3.IV 20.00 Lielā sestdiena, 4.IV 10.10 Vissv. sakramenta uzstādīšana, 11.00 procesija un Kristus augšāmcelšanās svētku mise, 5.IV 8.00 Otrās Lieldienas.

Kuldīgas baptistu baznīcā

2.IV 11.00 Lielā piektdiena, 4.IV 11.00 Lieldienas.

Īvandes baznīcā

4.IV 10.00.

Ēdoles baznīcā

4.IV 12.00.

Līpaiņu baznīcā

4.IV 14.00.

Rendas baznīcā

4.IV 10.00.

Usmas baznīcā

4.IV 12.30.

Aisungas Sv. Miķeļa baznīcā

1.IV 18.00 Kunga pēdējo vakariņu mise, 2.IV 15.00 Jēzus ciešanu mise, 3.IV 20.00 Lielā sestdiena, 4.IV 8.00 Kristus augšāmcelšanās svētki.

Gudenieku Sv. Jāņa baznīcā

4.IV 11.00.

Skruandas baznīcā

1.IV 18.00, 2.IV 11.00, 4.IV 11.00.

Kabiles baznīcā

4.IV 10.00.

Vārmes baznīcā

4.IV 10.00.

Valtaiķu baznīcā

4.IV 13.00.

JOKI

– Dārgā, varbūt vērts iziet pastaigā?
– Tas būtu ļoti jauki!
– Labi, tad pie reizes nopērc arī cigaretes un alu!

••••

Daudzus gadus es biju ražīgākais apsardzes sistēmu pārdošanas speciālists. To panācu, atstājot pakalpojuma brošūras uz galda, kamēr neviena nebija mājās.

••••

Man ir radušās aizdomas, ka kaimiņš ir sācis mani izsekot. Viņš vakar internetā meklēja dažādus faktus, ievadot manu vārdu, – es to skaidri redzēju, skatoties ar tālskati viņa logā.

SEN

Sākas pavasara darbi

Kuldīgas apriņķa agronomiskais birojs norāda lauksaimniekiem: laika apstākļi patreiz tādi, ka uzsākti vai var sākt zemes sagatavošanas darbus pavasara sējai. Pag. rudenī lielākā daļa zemes palika neaparta, tamdēļ vispirms jāstājas pie tās uzaršanas. Pēc arkla smagās augsnes nekavējoši jāseko šļūcei, vieglās augsnes ecešām. Ja sējamā laikā pieturās sauss laiks, pavasara arumos graudi slikti sadīgst un lauki paliek reti vai pat pilnīgi aizkalst, tamdēļ pavasara mitrums par visām lietām jātaupa. Arī rudenī artie lauki, tiklīdz var, ir jānošļūc vai jānoecē. Lai taupītu pavasara mitrumu, jāapsver, vai nav labāk lauku neart, bet sastrādāt ar atspēru rīkiem, vislabāk kultivatoru.

Lai ietaupītu sēklu un sagādātu graudiem izdevīgus dīgšanas apstākļus, jo plaši jāizmanto rindu sējmašīnas, izlīdzoties kaimiņš kaimiņam. Lauksaimniekiem, kuriem ir oriģinālsēkla vai 1. ataudzējums, jānoslēdz pie sava rajona agronoma sēklas audzēšanas līgums, bet atlikums pieteicams agronomiem, kuri to tālāk sadalīs citiem audzētājiem. Labākās ražas nodrošināšanai visa sēkla kodināma. Sauskodne dabūjama Kuldīgas patērētāju b-bā pret apriņķa lauks. vadītāja atļaujām. Kartupeļu laukiem šīnī pavasarī katrā ziņā jādod kūtsmēsli.

KURZEMNIEKS Nr. 29

Sestdien, 14. aprīlī 1945. g.

Kurzemnieks 1945. gada 14. aprīlī

Kuldīga Lieldienām gatava

Tie, kuri vēlas rast svētku izjūtu, priecāties par pavasara tuvošanos, var doties pastaigā pa Kuldīgu.

Pilsētas laukuma malā starp olām Kuldīgas karoga krāsās satupuši zaķi.

Rotāties Pūpolsvētdienai piedāvāja puķu tirdziņa pārdevēji.

Liepājas ielas stabos salaidušies dažnedažādi putni: sarkankrūtīši, cielas, zilītes un zvirbulēni.

Suveniru veikalā zem Stendera skatlogā ir viss, kas piederas Lieldienu noskaņai.

Arī būrišos pie Kuldīgas kultūras centra iemitinājušies putniņi.

Pavasaris nāk! To apliecina atraitnišu stādījumi.

Kuldīgas Pilsētas dārzā aiz muzeja lielie putni var lūkoties, kurā būrītī vit ligzdu.

Pie Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību skolas Pētera ielas malā koku zaros vējā šūpojas mākslinieciski apdarinātas olas.

Pilsētu skaistāku dara mazo veikaliņu un kafējnicu īpašnieku dekorējumi.

Pilsētas laukumā starp Lieldienu olām satupuši zaķi, Liepājas ielas laternās un Pilsētas dārzā aiz muzeja kokos sēž lieli, krāsaini putni – pavisam 19. Projekta īstenotāja, dizainere Aiga Vaitkus pastāstīja, ka putni, zaķi, olas un mucīņas ar zariem apskatei izliktas atkārtoti. Jaunums ir improvizētās siltumnīcas Liepājas ielā ar

iespēju tajās darboties: „Objektos *Pasteidzini pavasari!* bērni varēs augu kastēs stādīt stilizētus dārzeņus. Lieldienu dekorāciju koncepti ietver dažādus procesus, kas dabā un cilvēkā norisinās pavasara gaidās. Ikviens tiek aicināts uz pastaigu, rosību un rotaļīgu noskaņu, ko sniedz krāsas.” Vakara objekti tiks izgaismoti. Šīgada rotājumu

konceptu ieviesusi uzņēmumu *Royal Key*, *Lexa ID* un *Šķērsts* apvienība. A. Vaitkus: „Īpašs paldies *MGS Factory* vadītājam Marekam Gipteram par atsaucību! Ir prieks sadarboties ar vietējiem ražotājiem.” Savukārt pie kultūras centra darīnāta improvizēta skatuve, uz kuras var dziedāt un fotografēties.

Tradīciju cienītāji var ripināt olas, romantiskāk noskaņotie – klausīties putnu dziesmas un ticējumus. Daudzos putnu būrišus apzīmējuši Toms (9) un Oto (6) Rušmaņi. Pavasarīgu noskaņu veicina atraitnītes, ko *Kuldīgas komunālo pakalpojumu* zaļumsaimniecības darbinieki stādījuši Dzintras Strazdas vadībā. Par skaistumu gādā arī

uzņēmēji, ar ziediem un dekoriem pušķojot veikaliņus un kafējnicas. Skaisti apdarinātas olas izliktas Pētera ielas kokos pie Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas. Tās pērn vides un dizaina nodarbībā darinājuši audzēkņi pedagoģes Ivetas Goldbergas vadībā. **Lailas Liepiņas teksts un foto**

No piemiņas akmens strāvo spēks

Represēto piemiņas vieta Saldus novada Lutriņu pagastā. Nosauktas visas mājas, no kurām 1991. gada 14. jūnijā un 1949. gada 25. martā deportēja iedzīvotājus.

✂ Ieva Vilmane, "Saldus Zeme"

Kolektīvās atmiņas pētnieku ieskatos katra atceres diena sabiedrībai sniedz iespēju saprast pagātnes pieredzi un no tās atvasināt kopīgus mērķus. Bet piemiņas vietas man izskatās pēc lapiņām Latvijas vēstures grāmatā, kurā katra paaudze atzīmējusi sev svarīgākās rindkopas. Vairāku piemiņas vietu māksliniekam EGILAM MEDNIM un "Kokneses fonda" padomes priekšsēdētājam SANDRAI KALNIETEI jautāju, kāpēc radām jaunas piemiņas vietas un ko iesākt ar šodienas vērtību sistēmā neiederīgajām?

GAUMES SPOGULIS

Pagājušajā gadā Egils Mednis atjaunoja deportāciju upuru piemiņas vagonu Skrundas stacijā. Viņa vadībā Saldū top piemiņas objekts holokausta nogalinātiem pilsētniekiem un māksliniecisks vides objekts par godu novadniekam, dzejniekam un publicistam Mārim Čaklajam. E. Mednis radīja piemiņas plāksni saldeniekam, rokgrupas "Līvi" liderim Ērikam Ķīgelim, no viņa skicēm izauga VEF vēstures muzejs, bet Madonas novadpētniecības un mākslas muzeja jaunā ekspozīcija ir pusceļā. Visi bija sabiedriski pasūtījumi, bet ne sabiedrības pasūtīti. Mākslinieks stāsta: "Nezinu nevienu piemiņas vietu, kura būtu radusies pēc liela sabiedrības spiediena, vienmēr ir bijis kāds entuziasts vai aktivistu grupa ar spēcīgu vajadzību radīt atceres objektu. Kad tā ierosinātāji aiziet, viņu vietā nāk citi, kam šī vieta tikpat svarīga. Ja jauno nav, tad pēc laika piemiņas vieta kļūst lieka. Vēsture apliecina, ka nevajadzīgu pieminekli var noņemt jebkurā laikā, tomēr – kurš ar to grib ķēpāties?..."

Katrs piemiņas objekts iemieso sava laika vērtības un gaumi, savukārt ideju nosaka mākslinieka izpratnes līmenis. Pirmskara Latvijā tapa gan nepārspējami šedevri, gan štrunti, mūsdienās – tas pats. Publiskos konkursos visbiežāk uzvar lētākais piedāvājums; ja tas sagatavots draņķīgai mākslinieka idejai, tad... Tādi darbi piesārņo.

Esmu pārliecināts, ka vidusmēra cilvēks nevērtē piemiņas vietu māksliniecisko līmeni, jo vissvarīgākais tomēr, ka atceres objekts ir. Lai cik štruntīgs mākslas darbs būtu kārtējais komunistiskā genocīda upuru piemiņas akmens, tas nes būtisku informāciju. Pašlaik pasaulē valda tendence aizmirst vēsturi, iznīcināt kultūru un debilizēt sabiedrību. Šādā ideoloģijā piemiņas vietas ir liekas. Tāpēc vien mums vērtīga katra piemiņas plāksne!

IZGLĪTĪBA 3

Virszudevums – iekustināt dvēseli

✂ Agrita Blumberga, "Talsu Vēstis"

“Uzgleznot darbu, kas tev nepatīk, ir elementāri. Uztaisīt trīs ieelpas, trīs izelpas, atkāpties, pienākt ar jaunām emocijām un novest iesākto līdz galam – tas prasa spēku,” strādājot ar bērniem un pieaugušajiem, gadu gaitā pārliecinājusies māksliniece un galerijas īpašniece Elita Blumbaha.

Viņasprāt, jaunie mākslinieki ir kā pērles, kas dažkārt neapzinās savas patiesās spējas. Viņiem ir tikai vēlme, bet bieži vien vēlme ir pats svarīgākais.

NOPIRKA ŠUJMAŠĪNU UN ĒKU

Darbs ar cilvēkiem Elitai nav nekā svešs – pēc studijām viņa 13 gadus Laucienē nostrādāja par zīmēšanas un rasēšanas skolotāju. Tolaik programmas

nebija tik stingras, un viņa kā jaunā skolotāja varēja izpausties, darot visu, lai bērni stundās *lidotu* un viņiem būtu interesanti. “Bērniem *dega acis*, un viņi burtiski skrēja uz stundām. Lasījām pasakas, klausījāmies mūziku, gājām uz pilīm un devāmies pārgājienos... Paralēli ieguvu deju treneres sertifikātu un sāku iesaistīt dejas savu audzināmo klasi. Vēlāk pievienojas arī mammas un citu klašu audzēkņi. Sports

un māksla manā dzīvē ir savstarpēji mīļi iedarbojušies jau kopš 90. gadiem. Vienā brīdī sapratu, ka attīstība ir apstājusies un man vajag lielāku izaicinājumu. Pēc tam, kad izveidoju savu fitnesa centru un kādu laiku biju tajā pastrādājusi, man dzima sapnis par mākslas studiju. Meklējot šujmašīnu, uz antīkā veikaliņa durvīm ieraudzīja uzrakstu “pārdod”.

IZGLĪTĪBA 3

Dziesma ir emocijās balstīts stāsts

✂ Jolanta Hercenberga, "Kurzemnieks"

“Mana vismīlākā un sirdī visdziļāk iekritusi dziesma ir “Lai burvji buras,” saka tautā popularitāti guvušais šis un daudzu citu dziesmu izpildītājs, aktieris, dejotājs un pasākumu vadītājs **AINARS BUMBIERIS**. Par nākotnes plāniem šobrīd Rīgā dzīvojošais kādreizējais skrundenieks atklāj, ka uz muzikālās skatuves pēc vīrusa dēļ noteikto ierobežojumu atcelšanas varētu kāpt jaunā ampluā.

– Kā rit jūsu darba ikdiena šodien?

– Beidzot pēc ilgiem gadiem, kad koncerti nenotiek, esmu nonācis līdz tam, lai pats radītu mūziku. Man beidzot ir daudz vairāk laika lasīt izglītojošas, pašmotivējošas grāmatas, esmu atsācis spēlēt klavieres. Kovida laiks mani piespieda, un es pat priedējos, ka aktīvi spēlēju klavieres, ģitāru. Trenējos, lai tad, kad kovida krīze beigsies, es varētu sevi parādīt jaunā ampluā. Ar jaunu piesitienu, jaunām dziesmām un jaunu paštēlu iznākt uz skatuves un priedēt cilvēkus citādāk, nekā to darīju iepriekš ar pavadošo sastāvu. Varētu uzstāties viens pats. Pats spēlēt klavieres un ģitāru.

Šobrīd manu laiku aizpilda jaunu dziesmu rakstīšana un aranžēšana. Iepriekš manas dziesmas visbiežāk aranžēja Atis Ieviņš. Viņš šobrīd ir izdomājis iet obligātajā dienestā, tādēļ man tas jā dara pašam. Kas attiecas uz koncertiem un pasākumiem, viss ir apstājies, bet kalendārs ir aizpildīts uz priekšu cerībā, ka pandēmija beigsies un tie varēs notikt.

Valsts šobrīd mums, mūziķiem, nelielu pabalstu dod, bet ilgi šādi dzīvot nevarēs.

– Jums nupat ir iznācis jauns singls.

Pastāstiet par to!

– Jā, singls “Baltie ziedi”. Iesniedzām to “Latvijas sirdsdziesmas” aptaujā. Šobrīd dziesma turas pirmajā vietā. Es ļoti priedējos, ka tauta tik aktīvi balso, man daudzi ir atrakstījuši, ka viņiem patīk šī dziesma. Komponists ir Jānis Krūmiņš.

– Šī un arī citas jūsu izpildītās dziesmas ir mīlas, pozitīvas. Kā jūs izvēlējāties savu dziedāšanas stilu?

– Līdz šim ir bijis tā, ka dziesmas izvēlos, sadarbojoties ar komponistu Artūru Manguli. Studijā tas tiek mēģinātas izdziedāt dažādos veidos. Klausāmiešiem un vērtējam, kur ir par skaļu, par kļiedzošu, par maigu, jēlu vai stingru, līdz atrodam to veidu, kas pašiem vislabāk patīk. Arī to vēl uzlabojam līdz versijai, kas nonāk uz skatuves. Un parasti sanāk tāds mīļš, vienkāršs un viegls dziedājums. Esmu mācījies vokālo dziedāšanu pie vairākiem latviešu skolotājiem, bet padziļināti to mācījos no dažādām ārzemju meistarklasēm, ko pirkuru Amerikā. Tajās māca to vieglo dziedāšanu. Visiem patīk, kā pasaules slavenības dzied, tas ir tik viegli, ka rodas sajūta – pats arī tā varētu nodziedāt. Patiesībā tas ir smags darbs, lai izklausītos tik viegli. Ir jāapgūst dažādas tehnikas. Neteikšu, ka esmu atradis šādu savas dziedāšanas tehniku, bet tāda man vislabāk piestāv. Esmu mēģinājis arī agresīvāk dziedāt, bet tas neskan īsti, ticami. Nav emociju vai attieksmes. Arī tad, ja kādu citu mācu dziedāt, cenšos izdabūt tik tālu, lai dziesmā būtu sajūtamas emocijas. Parasti tas notiek, kad dziedī vienkārši. Dziesmu kā stāstu stāsti.

Ir reizes, kad aizej uz studiju, bet neskan. Tad vienkārši jāpārtrauc. Nav istā

“Ir tāda iekšējā sajūta, ka pirms desmit gadiem mācījos nepareizo profesiju un tagad varētu atgriezties pie tā, kas interesē – pie datorzinātnes, IT, programmēšanas. Nezinu, ko man tas dos, bet iekšēji balss saka, ka paralēli mūzikai man to vajag turpināt.”

diena. Atnāc citā, un jau ar pirmajiem mēģinājumiem var iedziedāt visu dziesmu. Es mēģinu visu dziesmu vienā piegājienā iedziedāt, lai emocijas caurvij. Ja daļa pa gabaliem, jūtu, ka emocijas atšķiras. Ierakstā arī jūtams, vai iedziedāts ar iekšēju mieru, bez stresa un satraukuma. Psiholoģiskajam noskaņojumam ir ļoti liela nozīme. Jābūt saskaņā ar sevi. To nolasa arī klausītājs.

– Jūsu bērnība pagājusi Skrundā. Cik bieži tagad uz turieni aizbraucat?

– Tagad uz savām lauku mājām Skrundā ciemos pie mammas iznāk aizbraukt reti. Cenšos reizi mēnesī aizbraukt, bet ne vienmēr tas izdodas. Ja kaut kur tuvumā ir koncerti, tad cenšos iebraukt. Paēdu pusdienas, mamma iedod līdz lauku gardumus. Mums, aizņemtajiem mūziķiem, ēšana bieži vien ir pēdējā vietā. Enerģētiskā sajūta tā pārņem, ka gribas turpināt radīt un ēstgribas nav. Un tad tikai kādā brīdī atlopiet, ka neesi visu dienu ēdis.

Kovida laikā tas ir mainījies. Es aktīvi sportoju. Dzīvoju pie Grīziņkalna, tur ir brīvdabas treniņzāle, kuru jebkurš var apmeklēt. Es trenējos četras reizes nedēļā, un tad man ir obligāti jāēd vismaz trīs reizes dienā mazas porcijas. Tas ir mani disciplinējis sekot līdzī savam uzturam, režīmam. Kovida laikā to viegli izdarīt, bet ikdienā, kad ir koncerti, tā nesanāk. Reizēm tie četros beidzas, nākamajā rītā līdz divpadsmitiem vari gulēt. Šajā laikā es daudz plānoju, un tad varu arī aizbraukt uz Skrundu, laikā paēst, patrenēties. Varu ieplānot, kad dziedāt, kad nodarboties ar jogu, meditāciju vai grāmatu palasīt. Varu ieplānot klavierspēli, vokālo treniņu.

– Jūs vairākkārt sakāt, ka kovida dēļ kaut kas ir mainījies arī uz labu.

– Jā. Neko sliktu pagaidām neesmu izjutis, ja vien ne to, ka uzkrātie līdzekļi lēnām sāk beigties. Citādi šajā laikā ir daudz ieguvumu.

– Kā aizsākās jūsu ceļš uz skatuvi?

– Tas sākās Skrundā, bērnudārzā.

1995. gadā mani konkursam “Čālis” sagatavoja skolotāja Sarmīte Pāvilaite. Mana mamma, kā jau visas mammas, gribēja, lai bērns ko labu dara. Aizveda uz Kuldīgu, uz konkursu. Tur uzvarēju. Rīgā “Čāli” pusfinālā uzvarēju, finālā ieguvi ceturto vietu. Esmu sarakstījis ar tiem cilvēkiem, kuri toreiz ieguva pirmo, otro un trešo vietu. Neviens ar mūziku nenodarbojas. Varbūt tā ir, kā ansambļa “Dzeguzīte” vadītāja Daila Martinsone man vēlāk teica, ka toreiz ielikusi man zemāku atzīmi, lai man rastos vēlme cīnīties un uzlabot savas prasmes. Tas, ka nedabūju toreiz pirmo vietu, man

“Man beidzot ir daudz vairāk laika. Varu lasīt izglītojošas, pašmotivējošas grāmatas, spēlēt klavieres, sportot, nodarboties ar jogu, meditēt,” saka dziedātājs Arturs Bumbieris.

bija stimulē. Atbraucot atpakaļ uz Skrundu, piedzīvoju ne tikai uzslavas, arī noliegumu. Arī šobrīd ir tā, ka cilvēki bieži negrib atzīt citu veiksmes. Visu laiku ir sevi jāpierāda. Jābūt visu laiku aktuālam, jārada kas jauns. Jābūt televīzijā, radio. Jāparāda sevi jaunā ampluā. Esmu priedējis, ka man mamma bija stipra, turpināja mani atbalstīt. Veda uz koncertiem, konkursiem.

Skrundas Bērnu mūzikas skolā mācījos spēlēt ģitāru un klavieres. Skrundas vidusskolā mācījos franču valodu. Tagad puslīdz runāju daudzās valodās. Ikdienā latviski un angļiski, bet pārzinu arī portugāļu, franču, spāņu, itāļu, vācu valodu. Ir sanācis daudz ceļot un strādāt ar dažādām kompānijām, tur tās valodu prasmes rodas.

– Kur mācījāties pēc vidusskolas?

– 2007. gadā iestājos Latvijas Universitātē, mācījos politikas zinātnei. Tas nav saistīts ar mūziku, bet izvēlējos tāpēc, ka visas manas māsiņas studēja Eiropā. Man arī vajadzēja ko līdzvērtīgu. Ja būtu jāizvēlas tagad, tas būtu kaut kas ar programmēšanu saistīts. Tā man ir ļoti tuva tēma. Patik datorus apkopt, labot.

– Studējot politiku, mūzika nepazuda no jūsu dzīves?

– Nē, jo, atnākot uz Rīgu, piedalījos

puišu grupas “Latte” kastingā un iekļuva grupā. Mums bija trīs skaisti gadi mūzikā, strādājot ar producentu Juri Milleru un komponistu Zigmuru Liepiņu. Tā bija forša pieredze. 2008. gadā bija kora kari. Dziedāju Olgas Rajeckas Lielvārdes kori. Tad sākās mana sadarbība ar Artūru Manguli. Manas dziesmas sāka atskaņot radio. Dziesmai “Sniegpulkstenītes” šogad aprit desmit gadi.

– Kādi ir nākotnes plāni?

– Turpināt sevi izglītot, mācīties un radīt jaunas dziesmas. Ir tāda iekšēja sajūta, ka pirms desmit gadiem mācījos nepareizo profesiju un tagad varētu atgriezties pie tā, kas mani interesē – pie datorzinātnes, IT un programmēšanas. Nezinu, ko man tas dos, bet iekšēji balss saka, ka paralēli mūzikai man to vajag turpināt. Man nav paveicies, ka prastu tikai vienu lietu un ar to varētu pelnīt naudu. Man padodas daudzas. Pats montēju savu dziesmu videoklipus. Esmu apguvis foto apstrādi, audio ierakstu apstrādi. Es varētu būt šoferis, jo man ļoti patīk braukt ar mašīnu. Mārketingings man ir tuva tēma. Reklāmas gatavot. Interesē telefonu tehnoloģijas. Varbūt es sāksu producēt, mācīt dziedāt. Es patiešām nezinu, ko pēc laika vēl gribēšu darīt un izmēģināt, bet zinu, ka šo laiku gribu izmantot pašizglītibai. ■

No piemiņas akmens strāvo spēks

1

Kamēr Skrundas stacijā atjaunoju piemiņas vietu, satiku dažas skolēnu grupas. Kopumā zināšanu līmenis par deportācijām bija zems, tāpēc jaunieši gandrīz neko nesaprata. Viņuprāt, tur parādīti notikumi ir tik tālā pagātnē, ka uz viņiem neattiecas. Mans pamata uzdevums bija ekspozīcijai radīt noskaņu, kas piesaista jauniešu uzmanību. Izmantoju daudzas lietas, kas nav autentiskas, taču iedērojās pagātnes ilūzijā. Piemēram, šaha kauliņi ir autentiski, bet spēles galds – manis izgatavots. Mākslinieks nav vēsturnieks, tāpēc viņam tāda brīvība ir pieļaujama.

Laiks nepārtraukti maina sabiedrības viedokli par varoņiem, nereti domas dalās. Šodien dažādi vērtē nacionālās pretošanās kustības dalībniekus. Es viņu piemiņas vietā nerādītu varoņdarbus vai noziegumus, bet izceltu bezjēdzīgo, taču idejiski pamatoto cīņu, jo tā bija.”

CERĪBU AVOTS

S. Kalniete atzīst, ka jautājumiem nav vienkāršu atbilžu, turklāt tēma viņai atsauc

atmiņā vairākus gadus, kad kopā ar citiem Austrumeiropas politiķiem mainīja Eiropas kopējo izpratni par vēsturi. Kopš 2004. gada S. Kalniete, būdama Eiropas Komisijas komisāre, vēlāk Eiropas Parlamenta deputāte, skaidroja Eiropai nepierastu domu: komunistiskā režīma noziegumi līdzvērtīgi nacistu zvēribām.

“Kokneses fonda” vadītāja stāsta: “Pēc neatkarības atjaunošanas mēs atgūstam tautas patieso vēsturi. Padomju laikā to cenzēja un veidoja no viltotiem faktiem. Dziļi atmiņā iespaidies apgalvojums, ko dzirdēju augstskolā, – pirms 1940. gada Latvijā tauta grīma pilnīgā nabadzībā, bija liels skaits analfabētu.

Mainoties kopējai izpratnei par pagātni, rodas nepieciešamība pēc jaunām piemiņas vietām. Pēc neatkarības atjaunošanas visas pašvaldībās izkopa piemiņas rituālus izsūtītajiem, viņiem radīja pieminekļus. Toreiz man visvairāk sāpēja, ka tautas kolektīvajai traumai nebija valsts veidotas nacionālas piemiņas vietas. 2005. gadā domubiedru grupa nodibināja “Kokneses fondu”, lai izveidotu piemiņas dārzu pie Daugavas.

Ideja sabiedrībā bija diezgan daudz

jāskaidro, jo tai pretstatīja mītu, ka Latvija pārāk dzīvo pagātnē un savas sēras kopj kā dārgu rotu. Laikam ritot un iesaistoties aizvien vairāk cilvēkiem (rēķinām, ka viņu bijis aptuveni 500 000), radās sabiedrības izpratne par Likteņdārzu.

Domas par to mainījās arī “Kokneses fonda”. Iesākumā radījām nacionālas nozīmes piemiņas vietu, kurā pieminēts ikviens 20. gadsimtā no svešas varas cietušais. Laikam ritot, sapratām: mums jādomā par spēku, kas cietušajiem piemita un jāva izturēt nenormālus apstākļus, tajos izveidot dzīvi un radīt jauno paaudzi. Viņu spēks iedvesmo nākotnei, tāpēc lielu uzmanību veltām bērnu un ģimeņu svētkiem. (Likteņdārzā ir pat rotaļlaukums!) Šajā vietā var smelties spēku un cerību grūtā brīdī, domājot par ārkārtīgi sarežģītiem griežiem, kam tauta gājusi cauri. Apmeklētāju skaits liecina, ka mums šāda vieta ir ļoti vajadzīga.”

RITUĀLI PALIEK ATMIŅĀ

S. Kalniete turpina: “Katra paaudze vēsturi interpretē pēc sava redzējuma un vērtībām. Tās var mainīties, taču gadskaitīji un citi fakti nepakļaujas interpretācijai. Arī

cena, ko mūsu cilvēki samaksāja par Otro pasaules karu un abiem totalitārajiem režīmiem. Neviena paaudze nav mūžam jauna. Tikai briedumā kļūva svarīgi apzināties, kur atrodos savas dzimtas stāstā un tautas vēsturē. Vai tik tiešām katrā apdzīvotā vietā vajadzīgs akmens, plāksne vai cits piemiņas objekts? Noteikti, kamēr ir kaut viens cilvēks, kam dziļi personiska saikne ar iemūžināto notikumu! Katru gadu 25. martā un 14. jūnijā apmeklēju deportācijās cietušajiem izveidotas piemiņas vietas. Vienmēr tur redzu arī skolēnus. Viņi varbūt neizprot mirkļa dziļumu, taču piemiņas rituāls noteikti paliek jauniešu atmiņā, turklāt būtiski, ka arī viņiem rasta vieta ceremoniālā notikumā.

Latvijai ar Krieviju ir savstarpēja vienošanās par kapu uzturēšanu. Mēs savas saistības pildām un kopjam sarkanarmiešu kapus, Krievija izsūtīto kapus nekopj. Manuprāt, ir jāpārtrauc godināt padomju laika varoņus. Vai ir jāpaliek viņu pieminekļiem? Grūti uz tiem skatīties, jo atgādina par emocionāli sāpīgu pārdzīvojumu ar ļoti smagām sekām. Tajā pašā laikā apzinos, ka arī tie ir daļa mūsu vēstures. Šo pretrunu grūti risināt.” ■

VIRSUZDEVUMS – iekustināt dvēseli

1

Nopirku gan šujmašīnu, gan ēku (smejas)! Ideja vadīt nodarbības man prātā virvoja jau sen, bet nebiju gaidījusi, ka tas notiks tik ātri. Kārtējo reizi pārliecinājos, ka viss notiek tad, kad tam jānotiek. Arī cilvēki piedzimst neprasot, kad viņiem jānāk pasaulē. Viss salikās pa plauktiņiem – plūstoši un bez piepūles. Šobrīd ir pagājuši jau astoņi gadi,” atklāj Elita.

SKAISTUMS SLĒPJAS VIENKĀRŠĪBĀ

Ienākot galerijā, māksliniece ar to sasveicinās kā ar dzīvu būtni. Kā nu ne – ēkas sienas glabā emocijas un pārdzīvojumus, ko šeit atstājuši viņas audzēkņi. Tieši audzēkņus Elita sauc par lielāko vērtību – viņas pirmie klienti ir viņas kādreizējo audzēkņu bērni. “Atmiņā nāk redzētas sejas, un es saprotu – tas ir fenomenāli! Šobrīd viss ir pieklusis, līdz ar to izmantoju laiku, lai attīstītos. Jau mācoties universitātē, man ļoti patika trīs dimensiju kompozīcijas un priekšmeti, kas veidojas telpiski. Kopš tā laika cenšos radīt sajūtu. Arī no citiem esmu dzirdējusi, ka manis radītajās gleznās ir jūtama kustība. Pilnīgi vienalga, vai tā ir trīs dimensiju kompozīcija vai divu dimensiju kompozīcija – mans uzdevums ir iekustināt dvēseli. Man pat internetā ir tādi draugi, kuri ierauga kaut ko skaistu un raksta: “Elita, jūs mani tā iedvesmojāt, ka es gribu pamēģināt!” Citreiz radošajās nodarbībās cilvēki grib radīt kaut ko grandiozu, aizmirstot, ka skaistums slēpjas vienkāršībā.

MĀKSĻA KĀ BRĪNUMS

Lai audzēkņiem un man pašai būtu interesanti, nodarbības nekad neatkārtojas. Telpa tiek iekārtota atkarībā no tā, ko gleznojam. Citreiz izmantojam galdus, citreiz – molbertus. Piedāvāju tēmu, piemēram, “magones ar eļļas krāsām”, nokomplektēju

grupu desmit cilvēku sastāvā, iesaku izvēlēties katram tīkamāko krāsu paleti, un darbs var sākties! Savulaik pasniedzēja uz manu lūgumu iemācīt gleznot ceriņus, atcirta: “Ko tu gribi, lai es tev iemācu? Paņem krāsu un ej glezno ceriņus!” Parastam cilvēkam šāds princips neder. Cenšos iedot visu nepieciešamo – principā man ir vajadzīga tikai vēlme. Jaunie mākslinieki nereti neapzinās savas patiesās spējas. Viņiem ir tikai vēlme, bet bieži vien vēlme ir pats svarīgākais. Arī skolā strādājot, centos pasniegt mākslu nevis kā spiestu lietu, bet kā brīnumu,” skaidro Elita.

To, ka gleznošanas nodarbības paņem daudz laika un enerģijas, cilvēki no malas bieži vien nepamana. Zem panākumiem nereti slēpjas smags darbs, negulētas naktis, asaras un neveiksmes. Brīžos, kad nolaižas rokas, Elita audzēkņiem māca celties un pabeigt iesāktu. “Uzgleznot darbu, kas tev nepatīk, ir elementāri. Uztaisīt trīs ieelpas, trīs izelpas, atkāpties, pienākt ar jaunām emocijām un novest iesāktu līdz galam – tas prasa spēku. Ir vienkārši mest otu pret zemi, grūtāk ir savākties un izanalizēt savas kļūdas. Cilvēki saka, kā tu vari zināt, kam jāsanāk? Katrs no mums zina, ko viņš grib redzēt, – gleznojot acu priekšā veidojas vīzija.

UZRUNĀT BEZ VĀRDIEM

Mēģinu saviem audzēkņiem nodot ne vien neatlaidību, bet arī mīlestību. Cenšos būt taktiska un godīgi pateikt savu viedokli. Man ļoti patīk cilvēki, kuri no sevis neko neiztaisa, bet atnāk un tā arī pasaka: “Elita, es neprotu gleznot, bet ļoti gribētu!” Citreiz cilvēkam ir problēmas ar veselību, un ārsti ir ieteikuši pagleznot. Klienti aiziet un pēc tam jautā: “Elita, es visu dienu lidoju. Ko tu izdari?” Arī tetovējot jūtu, ka dažreiz tieku uztverta kā psiholoģe. Viens no maniem lauciņiem ir defektu pārvēršana efektā – strādāju ar rētām, apdegumiem un applaucejumiem. Vienkārši gleznot uz

DAIŅA KĀRKLUVALKA FOTO

“Galerija Art” talseniekiem pazīstama kā vieta, kur dzimst māksla. Tās radīšanā iesaistīties gan lieli, gan mazi.

ķermeņa nav tik interesanti. Redzot, ka sievietē sāk raudāt, jo viņa bērībā gūtā applaucējuma dēļ nekad nav atļāvusies uzvilkt īsus svārciņus vai kleitiņu, jūtu, ka esmu palīdzējusi arī psiholoģiski,” piedzīvotajā dalās māksliniece.

Galerijā iespējams piedalīties ne vien radošajās darbnīcās, bet arī izbaudīt meditātīvo gleznošanu, kas tiek realizēta uz ūdens virsmas. “Tas ir ekskluzīvs gleznošanas veids, kura laikā krāsa caur pilieniem tiek iepilināta šķidrumā. Kompānijā tas ir jautri, un cilvēki šajā procesā tik ļoti neiedziļinās, bet, strādājot divatā, noskaņa ir pavisam cita. Esmu kā starpnieks starp cilvēku un viņa darbu. Izskaidroju, ko un kā vajadzētu darīt, apmācu un tad aizeju. Fonā skan mūzika, un cilvēks darbojas. Tajā brīdī varu sajust vibrācijas, dažkārt cilvēki raud un tādējādi atbrīvojas no emocijām. Mans mērķis ir uzrunāt bez vārdiem. Viens redz jūru, bet otrs – debesis. Sežu un gaidu, ko viņš sajutīs, ko viņš sapratis?”

KOPIĢI VIRZOTIES UZ PRIEKŠU

Bieži vien manējie prasa, priekš kam man to vajag? Pa nedēļu strādāju, bet sestdien, svētdien man ir nodarbības. Ir patīkami, ka tu esi kādam vajadzīgs. Cilvēki brauc uz Talsiem no Rīgas, Ventspils, Tukuma un pat no otra Latvijas gala. Radošās nodarbības kaut ko ar mani dara. Nav tā, ka dodu tikai es, tās kaut ko dod arī man. Esmu sapratusi, ka man vairāk jādomā par savu attīstību un virzību. Tas liek interesēties un fantazēt. Priecājos, ka mani audzēkņi un bērni lepojas ar to, ka esmu skolotāja. Mācīju bērniem zīmēt un gleznot, kad vēl studēju universitātē. Varētu teikt, ka mācījamies kopā. Protams, esot šajā ceļā, manas prioritātes un vēlmes ir mainījušās. Esmu iemācījusies dzīvot plūstoši un iesaku to darīt arī citiem, jo nav jēgas skriet ar pieri sienā un censties kādam kaut ko pierādīt. Pagriez muguru tam, kas tev sagādā vilšanos, un dodies pretējā virzienā!” iesaka māksliniece. ■

Bilžu albums aizved vēsturiskā pastaigā

EGONA ŽIVERTA FOTO

FOTO NO ALBUMA VEIDOTĀJU ARHĪVA

PASTAIGA PA
SKAISTO Liepāju

Albuma "Pastaiga pa skaisto Liepāju" vāks. "Tā ir bilžu grāmata, nav nekādas lasāmvielas," norāda autori.

Latvijas bekonu, ar kuru valsts saimnieciski cēlās, eksportēja no Liepājas ostas. Labi nobarotie rukiši

iemūžināti pirms ceļojuma uz ārzemēm.

"Liepājā bija ļoti skaista arhitektūra, gribam parādīt pilsētas skaistumu," saka albuma sastādītāji Andris Ivanovs (no kreisās) un Kaspars Migla.

✂ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Latvijā ir daudz vecākas pilsētas, tomēr Liepāja citu vidū ir īpatnēja ar savu auru un straujo attīstību, uzskata kolekcionārs un entuziastu pulcinātājs Andris Ivanovs. Kopā ar žurnālistu Kasparu Miglu viņi savai pilsētai 396. dzimšanas dienā dāvina albumu "Pastaiga pa skaisto Liepāju", kurā apkopoti vairāk nekā divsimt fotoattēlu no pagājušā gadsimta 20. un 30. gadiem. "Varam iedvesmot arī citas pilsētas un palīdzēt veidot albumus," saka A. Ivanovs.

JĀRĀDA ARĪ CITIEM

E. Veidenbauma ielas 8. namā kolekcionāri pašlaik nepulcējas. Taču tieši ar šo māju, kas celta no 1747. līdz 1760. gadam, esot jāsāk stāsts par grāmatu, uzsver A. Ivanovs, viens no ekas īpašniekiem. Pērkot namu 2000. gadā, SIA saukusies "IN Pārdots". "IN – izsoļu nams, tāda bija pamatdoma. Nopirkām kādas trīs vecas mēbeles. Ko ar tām darīt? Tā ar to lietu sasilīmu. Vienu brīdi te bija antikvariāts. Kopā ar vēstures entuziastu dakteri Vilni Paegli un senlietu speciālistu Hugo Karņicki braukājam pa pagastiem un Liepāju, meklējām visādas lietas," viņš atceras.

Tā materiālu, arī vecu fotogrāfiju savācies tik daudz, ka radās vajadzība ieguvumus rādīt plašākai publikai. Kasparu Miglu Andris pazinis kā mazu puisi, jo ar viņa tēvu Andreju Miglu reiz kaimiņos dzīvojuši. Paaicinājis viņu kā zinošu cilvēku, abiem kopā radusies doma par grāmatas izdošanu, tuvojoties Liepājas 400 gadu jubilejai, kā arī iecere nodibināt biedrību "Liepāja 400". Vēl kompānijā pieaicināta

Liepājas muzeja direktore Dace Kārklā.

Svarīgs ierosinātais albuma veidošanai bija cita grāmata, vēsturisks retums "Liepāja 1625–1925". "Izcili sastādīta un labi ilustrēta grāmata Liepājas trīssimtgadei, Liepājas pilsētas valdes izdevums ne visai lielā metienā," stāsta A. Ivanovs.

BEZ TRAIPIEM UN ŠVĪKĀM

Senās fotogrāfijas ir gan pašu kolekcijās, gan Liepājas muzeja krājumā, gan iegādātas. "Liepājas kolekcionāri ir Latvijā visaktīvākie ar skatu kartītiem un fotogrāfijām. Tās bildes maksā diezgan lielu naudu. Tāpēc biedrību dibinājām, lai varētu atļauties saimniecisko pusi," skaidro A. Ivanovs. Finansējums iegūts divos Liepājas Kultūras pārvaldes projektu konkursos, atbalstu snieguši arī vietējie uzņēmēji – Aloīzs Norkus, Vineta Priedniece, Oļegs Hramovs, Juris Aizezers, ar padomu atbalstījis Uldis Sesks. Visvairāk albumā ir slavenā Jura Bokuma darbi, ir arī Vladislava Bečaļa un citu meistaruru fotogrāfijas. K. Migla paveicis pamatīgu darbu, apstrādājot tās mūsdienām atbilstošā datorformātā. "Visas bildes ir no fotokartītiem, tās oriģinālā bija mazas, grāmatai bija jātaisa lielākas. Jo lielāka bilde, jo labāk redzams senās Liepājas skaistums. Palielinot attēlus, var izlasīt tādas detaļas, kas nav izlasāmas kartītē, piemēram, visādu uzrakstus," viņš pastāsta. Tāpēc attēlu kvalitātes ziņā ļoti atbilstoši ir 20.–30. gadi, agrāk izdotās palielināt nevar, nav nekāda skata, zina K. Migla. "Citiem patīk, ka vēsturiskajās bildēs ir kāds šarms – traipi, švīkas," viņš saka. "Tomēr tās parāda tikai to, kādā stāvoklī fotogrāfija ir bijusi, un vēsturisku noskaņu iedod. Mēs gribējām parādīt, cik Liepāja ir bijusi skaista. Do-

mājām par lasītājiem, par liepājniekiem, jo viņiem tas būs liels atklājums."

BENZĪNTANKS ROŽU LAUKUMĀ

Lai grāmata būtu vēl saistošāka, iekļautas to laiku Liepājas kartes un reklāmas no veciem pilsētas kalendāriem. "Tās rāda saimniecisko dzīvi, domāšanu. Cilvēki tolaik ļoti daudz reklamējās, katrs mazais veikaliņš," saka K. Migla. A. Ivanovs uzsver, ka no reklāmām šodienas marketinga varētu mācīties, kā panākt klientu uzticēšanos: "Norādīts, ka darbu veiks akurāti, godīgi."

Gan bildes, gan reklāmas liecina, ka pilsētas ekonomiskā un kultūras dzīve bijusi ļoti aktīva. Salīdzinot 20. un 30. gadu fotogrāfijas, pēdējās ir mazāk zirgu, vairāk automašīnu. "Zināt, kur bija pirmais benzīntanks? Rožu laukumā bija "Shell"," atklāj A. Ivanovs. K. Migla piebilst, ka Rožu laukums šajā periodā piedzīvojis lielas izmaiņas, jo 1938. gadā uzbūvēts Armijas ekonomiskais veikals, arī nojauktas vairākas mājas vietā, kur 1935. gadā uzcēla Latviešu biedrības namu. Abu šo ēku iekšskatiem ir unikāla vērtība, jo laika gaitā tur viss mainījies.

Mokas divu nedēļu garumā bijušas ap fotogrāfiju secību. K. Migla pastāsta: "Radās ideja par maršrutiem, jo centra bilžu ir vairāk, tās bija pārdošanā kioskos un grāmatveikalos. Nolēmām taisīt vairākus maršrutus, lai cilvēks izstaigā ekskursiju pa Liepāju. Tā grāmatai radās universāls un interesants nosaukums."

A. Ivanovs stāsta, ka Liepājas centrs fotografēts arī pēc kara: "Tā postaža ir briesmīga. Fotogrāfi milzīgu darbu līdz tam izdarījuši, tas ir nenovērtējams." K. Migla piebilst, ka nav zināms, cik bilžu kara laikā ir sadegušas vai pazudušas. Ļoti reti esot

atrodamas pilnībā sagraudās Vītolu ielas agrākās fotogrāfijas.

"Uz Liepājas 400 gadiem lielais plāns ir uztaisīts kaut ko līdzīgu trīssimtgadei grāmatai," par biedrības iecerēm saka A. Ivanovs. K. Migla domā, ka tas ir tik milzīgs darbs, ka biedrība viena to nevar īstenot, tāds būtu jādara pašvaldībai. "Mums svarīgi, kā liepājnieki uztvers grāmatu, cik viņiem pietrūkst senās vēstures un skaistuma. Ja visi 1500 eksemplāri nonāks liepājnieku mājās, tas noteikti mūs iedvesmos citiem projektiem," viņš norāda.

SAJŪTAS NO LIEPĀJAS SPOZMES

Izdevums "Pastaiga pa skaisto Liepāju" ir lielisks vizuāls ceļojums fotogrāfijās pa Liepāju no 20. gadsimta sākuma līdz Otrajam pasaules karam, uzskata D. Kārklā. "Domāju, ka izdevums ļauj veiksmīgāk izprast arī šodienas Liepāju un tās kultūrvēsturisko mantojumu, apzināties to, kas neatgriezeniski zudis, un to, kas nācis vietā citā, mūsdienīgā veidolā. Domāju, ka grāmata liepājniekus rosina būt lepniem par savu pilsētu."

Viņa atzīmē, ka 19. gadsimta otrās pusēs un 20. gadsimta sākuma atstātais mantojums joprojām iezīmējas Liepājas pilsētas vaibstos. "Lai arī daudz kas no tā visa ir gājis zudībā kara laikā, kad gandrīz viss pilsētas centrs bija pārvērsts gruvešu kaudzē, spējam vēl tvert sajūtas no Liepājas spozmes. Arī šodien Liepāja ir skaista. Tajā ienācis mūsdienīgais un mūsu laikmetam atbilstošais. Šī izdevuma galvenais uzdevums, sagaidot pilsētas 400. jubileju 2025. gadā, ir parādīt Liepājas skaistumu un izvest pastaigā pa pilsētu melnbaltās fotogrāfijas laikmetā," viņa saka. ■

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Iznāk vienu reizi mēnesī. Izplatīts kā reģionālo laikrakstu "Kurzemes Vārds", "Kurzemnieks", "Saldus Zeme" un "Talsu Vēstis" bezmaksas pielikums.

Internetā pieejams izdevniecību mājaslapās kurzemnieks.lv, sz.lv un talsuvestis.lv, kā arī reģionālajā portālā liepajniekiem.lv. Redkolēģija: Daiga Bītiniece ("Kurzemnieks"), Mairīta Balode ("Talsu Vēstis"), Linda Kilevica ("Kurzemes Vārds"), Andra Valkīra ("Saldus Zeme").

Projekta vadītāja: Anda Pāce. Kontakti: tālrunis 26436485, e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Pielikumu izdod un finansē reģionālo laikrakstu izdevniecības.